

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV BRATISLAVA

OBSAH VZDELÁVANIA

PRE 8. A 9. ROČNÍK

**PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

Autori

PaedDr. Katarína Vladová, PhD.

PaedDr. Andrea Šedibová

PaedDr. Mária Tekelová

PaedDr. Gyöngyi Ledneczka

Mgr. Katarína Streickem, PhD.

Mgr. Anna Uchnárová

2012

OBSAH

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA	4
8. ročník	5
9. ročník	8
ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNÝCH SCHOPNOSTÍ A SOCIÁLNYCH ZRUČNOSTÍ	11
8. ročník	12
9. ročník	15
FYZIKA	18
8. ročník	19
9. ročník	22
CHÉMIA	26
9. ročník	28
BIOLÓGIA	31
8. ročník	32
9. ročník	35
DEJEPIS	39
8. ročník	40
9. ročník	42
GEOGRAFIA	45
8. ročník.....	46
9. ročník	49
OBČIANSKA NÁUKA	51
8. ročník.....	52
9. ročník	56
ETICKÁ VÝCHOVA	60
8. ročník.....	61
9. ročník	62
MATEMATIKA	64
8. ročník.....	65
9. ročník	68
INFORMATICKÁ VÝCHOVA	70
8. ročník	71
9. ročník	73
PRACOVNÉ VYUČOVANIE	75
8. ročník	76
9. ročník	82
VÝTVARNÁ VÝCHOVA	88
8. ročník	89
9. ročník	92
HUDOBNÁ VÝCHOVA	94
8. ročník	95
9. ročník	96

TELESNÁ VÝCHOVA	97
8. ročník	98
9. ročník	103
OBSAH VZDELÁVANIA PRE 8.A 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S AU ALEBO ĎALŠÍMI PVP S MP S VYUČOVACÍM JAZYKOM MAĎARSKÝM	110
SLOVENSKÝ JAZYK A SLOVENSKÁ LITERATÚRA	111
8. ročník	112
9. ročník.....	115
MAĎARSKÝ JAZYK A LITERATÚRA	117
8. ročník	118
9. ročník.....	121

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
PRE 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

2012

8. ROČNÍK

Čítanie a literárna výchova, gramatika, sloh

8. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Zlepšiť techniku čítania jednotlivých jednoduchých slov,
- vedieť stručne reprodukovať vypočutý text podľa otázok,
- vedieť opísať vykonávanú činnosť v správnom poradí jej jednotlivých krokov,
- vedieť ústne opísať objekt podľa jeho viditeľných znakov a vlastností,
- vedieť formulovať želanie.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Opakovanie a utvrdzovanie čítania doteraz osvojených písmen v slabikách a slovách.

Nácvik čítania ďalších písmen abecedy: **Ň, Ľ, G, F, CH**.

Postupný prechod z hlasného čítania na tiché čítanie, s overovaním chápania textu pomocou otázok.

Nehovoriaci žiaci: ukázať na obrázok, ktorý znázorňuje slovo vyslovené pedagógom, prípadne vybrať kartičku s príslušným slovom.

Gramatika

Rozvíjanie vyjadrovania žiaka o akostné prídavné mená (vlastnosti podstatných mien): ku konkrétnemu predmetu priradovať slová s jeho základnými vlastnosťami, napríklad veľký, malý, pekný, dobrý, drsný, tvrdý, hladký, mäkký, určenie farby a pod. – ústnou formou, resp. aj písomne.

Sloh

Rozvíjanie verbálnych prejavov vyjadriť vlastné potreby a želania s využitím vyslovených, prípadne napísaných slov a slovných spojení: „chcem/nechcem...“, „mám rád/nemám rád...“, „potrebujem/nepotrebujem...“ (hra, jedlo, činnosť v škole, činnosť vo voľnom čase, doma).

8. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Upevniť správnu techniku čítania a tiché čítanie,
- vedieť v predlohe vyhľadať odpoveď na napísanú jednoslovnú otázku,
- vedieť si vypočítať čítaný alebo reprodukovaný umelecký text z detského časopisu, knihy, alebo elektronických nosičov s cieľom jeho stručnej reprodukcie,
- vedieť zaznamenať spomienku, potrebu alebo želanie.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Čítanie slov.

Čítanie krátkych textov a ucelených úryvkov z detského časopisu.

Počúvanie čítaného, resp. reprodukovaného umeleckého textu zvoleného s ohľadom na záujmy žiaka a stručná reprodukcia vypočutého.

Overovanie porozumenia vypočutého textu pomocou otázok.

Gramatika

Prepis častí textov, ktoré žiaci alebo učiteľ čítal na čítaní, literárnej výchove.

Vyhľadávanie vlastných mien osôb v texte.

Vyhľadávanie vlastných mien zvierat a vecí personifikovaných v rozprávkach, príbehoch, vetách, po ich prečítaní vyučujúcim alebo žiakom.

Sloh

Vytváranie písomnej/ústnej odpovede na nápovedné otázky, resp. na všeobecnú otázku “o čom sme čítali”.

Rozvíjanie, resp. upevňovanie nácviku zápisu o realite, s ktorou sa žiak stretáva.

Na samostatne položené otázky „Kto?“, „Čo robí?“ tvoriť ústne/písomné odpovede s podmetom aj prísudkom.

8. ročník – 3. úroveň

CIELE

- Upevniť pravopis podstatných mien,
- osvojiť si správny pravopis v slovesách v minulom čase.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Automatizovanie plynulého čítania s využitím správnej intonácie.

Rozvíjanie záujmu o časopisy a dennú tlač vyhľadávaním zaujímavých textov.

Rozlišovanie skutočného od neskutočného v umeleckých textoch.

Rozlišovanie základných žánrov literárnych textov – článok, báseň.

Gramatika

Upevniť pravopis podstatných mien - písanie „y“ vo vnútri slova po tvrdých spoluhláskach v doteraz nacvičovaných slovách,

upevniť pravopis podstatných mien - písanie „y“ vo vybraných slovách určených učiteľom, osvojiť si správny pravopis v koncovke – li v slovesách v minulom čase.

Rozlišovanie slovných druhov – podstatné mená, slovesá.

Upevňovanie pravopisu podstatných mien podľa individuálnych potrieb žiaka.

Nácvik správneho písania slovies v pluráli minulého času („-li“).

Nácvik písania čísel slovom a ich využívanie v texte, kde netreba počítať matematické príklady („Tri prasiatka“, „Týždeň má sedem dní“ a pod.).

Určovanie oznamovacej, opytovacej a rozkazovacej vety.

Sloh

Zostavovanie textu pomocou osnovy na určenú tému.

Zostavovanie osnovy - napísanie kľúčových slov z vypočutého alebo prečítaného textu.

Písomný opis predmetov.

Písomný opis obsahu ilustrácie alebo fotografie s určitou situáciou, príhodou.

PROCES

Vyučovacie hodiny slovenského jazyka na 1. úrovni v 8. ročníku sú zamerané najmä na rozvíjanie vnímania obsahu a významu čítaného textu s cieľom jeho praktického využitia, u žiakov, ktorí čítajú, aj v súvislosti so zlepšovaním techniky čítania.

Gramatickou zložkou vyučovacieho predmetu, okrem rozširovania osobných frekvenčných slovníkov jednotlivých žiakov, je potrebné prispievať k osvojovaniu si zápisu jednoduchých viet, ktoré majú slúžiť ako informácie. Postupuje sa od jednoduchých viet odpisovaných, neskôr diktovaných až k autodiktátu, s pomocou obrázkovej predlohy.

Prostredníctvom zložiek čítanie a literárna výchova sa obohacuje poznanie a citový život žiakov. Texty na čítanie a najmä na literárnu výchovu je potrebné citlivo vyberať na základe dobrého poznania žiakových záujmov, resp. prejavov.

Automatizovanie plynulého čítania prebieha s využitím správnej intonácie, a pokiaľ možno ovplyvňujeme moduláciu hlasu, najmä pri čítaní priamej reči.

Vyučovanie slohu napomáha ústnemu i písomnému vyjadrovaniu sa o realite, ktorá žiaka bezprostredne obklopuje a vedie ho k vyjadrovaniu sa o vlastnom prežívaní určitých podnetov vonkajšieho prostredia. Vedeíme žiaka k obľúbeniu si nejakého detského časopisu a vytvárame návyky na prácu s textom a obrázkami v časopise (minimálne čítanie nadpisov článkov a komentárov k fotografiám, obrázkom).

Pri výbere časopisu sa zohľadňuje záujem žiaka, nie veková kategória, pre ktorú je časopis vytvorený.

Osobný frekvenčný slovník žiaka, najmä na tretej úrovni vyučovania predmetu slovenský jazyk a literatúra, je vhodné naďalej rozširovať aj pomocou vypísania pre žiaka nových slov vzťahujúcich sa k ilustráciám, fotografiám a textom, ktoré ho zaujali v časopise.

9. ROČNÍK

Čítanie a literárna výchova, sloh, gramatika

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Upevniť ovládanie prebratých písmen slovenskej abecedy a rozšíriť ich počet,
- zdokonaliť techniku čítania s využitím všetkých frekventovaných písmen slovenskej abecedy,
- rozšíriť slovnú zásobu frekvenčného slovníka žiaka,
- rozlišovať skutočné od neskutočného v literárnom texte,
- naďalej upevňovať mechanickú pamäť.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Doplnenie čítania písmen **ř, í, ä, ô**.

Nácvik čítania foném **dz, dž** v známych slovách, s ktorými sa môže bežne stretnúť, napr. džús, džem, medzi a iné.

Oboznámenie žiaka s málo frekventovanými písmenami **w, x, y**.

Nácvik vyhľadania a čítania textov, s ktorými prichádza žiak do kontaktu v bežnom živote, napríklad názov obľúbenej relácie v televíznom programe pre príslušný deň.

Využívanie časopisov podľa záujmu žiaka na zdokonaľovanie techniky čítania a chápania textu.

Nácvik rýmovaných textov spamäti – situačné texty vinšov zameraných na rôzne osobné udalosti a v škole zaužívaných osláv sviatkov.

Gramatika

Nácvik písania písmen, ktoré sa učia čítať: **ř, í, ä, ô** a **w, x, y**.

Sloh

Určovanie správnych odpovedí na ústne položené otázky z pripravenej ponuky obrázkov, fotografií, prípadne slov, typu „Kto je ...veľký/malý?“ (mama/dieťa); „Kto je smutný? „Čo je horúce?“ (čaj/zmrzlina); „Čo svieti v noci? (lampa/slnko); „Čo je nebezpečné?“ (dieťa na ceste/na chodníku) a pod.

Po prečítaní literárneho textu rozvíjať ústnu i písomnú komunikáciu na určenú tému prostredníctvom napísaných otázok a krátkych alebo viacslovných odpovedí.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Upevniť techniku čítania čítaním textu z časopisu,
- vedieť určiť v texte začiatok vety, koniec vety, vlastné mená, jednotné a množné číslo podstatných mien,
- vedieť sa orientovať v textoch významných pre reálny život,

- ovládať tiché čítanie (šeptom),
- vedieť vykonať činnosť na základe potichu prečítanej inštrukcie,
- vedieť zapísať vlastné želanie, program dňa, dôležitú informáciu,
- vedieť spamäti predniesť nacvičený text.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Vytváranie návyku na zaoberanie sa textami a ilustráciami v časopise podľa záujmu žiaka.

Pokračovanie v nácviku tichého čítania s porozumením.

Overovanie porozumenia tichého čítania prostredníctvom spoločnej kontroly činnosti žiaka, ktorú vykonal podľa inštrukcie v texte.

Gramatika

Vyhľadávanie a zvýrazňovanie určeného písmena, slova, začiatku viet, interpunkčných znamienok na konci viet a pod.

Sloh

Nácvik v zorientovaní sa napr. v televíznom programe - vyhľadanie vhodného programu s jeho časovým zaradením v priebehu dňa.

Vyznačenie vytipovaného televízneho programu.

Nácvik zápisu procesov myslenia žiaka – jeho želaní, návrhov na program dňa alebo informácie, ktorú pokladá za dôležitú pre jej sprostredkovanie iným osobám.

Zápis činností, na ktoré nemá žiak alebo niekto z jeho blízkych v priebehu dňa zabudnúť.

Upevňovanie pamäťových spojov nácvikom a častým prednesom naspamäť nacvičených textov, riekaniak, vinšov – rozširovanie repertoáru z predchádzajúcich ročníkoch.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Upevniť čítanie s porozumením,
- vytvoriť návyk na čítanie literatúry, časopisov, dennej tlače,
- upevniť pravopis v prídavných menách akostných,
- vedieť využiť písomnú korešpondenciu.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Upevňovanie čitateľskej zručnosti na primeraných umeleckých a náučných textoch.

Vytváranie návyku na čítanie časopisov, dennej tlače, literatúry.

Gramatika

Nácvik praktického využitia systému zoradenia písmen v abecede.

Upevňovanie pravopisu v prebraných gramatických kategóriách.

Nácvik pravopisu v koncovkách akostných prídavných mien v jednotnom a množnom čísle.

Nácvik zápisu rozkazovacieho spôsobu sloviess.

Nácvik zdvorilostného písania osobných zámen v korešpondencii s veľkým začiatočným písmenom.

Sloh

Ústne alebo písomné vyjadrovanie vlastných zážitkov z vychádzky alebo inej spoločne aktuálne prežitej udalosti.

Vyjadrovanie citových zážitkov po filmovom alebo divadelnom predstavení alebo jeho zázname na DVD.

Praktické využitie písania v slovných formuláciách v korešpondenčnom spoločenskom styku – nácvik písania pohľadníc, pozdravov.

Nacvičovanie stručného vyjadrenia myšlienky pri telefonovaní.

Nacvičovanie formulácie krátkeho písomného odkazu, správy (SMS).

Upevňovanie využívania poradia písmen v abecede – jej memorovanie s praktickým uplatnením.

PROCES

Žiaci si v deviatom ročníku na hodinách slovenského jazyka rôznymi formami upevňujú najmä tie zručnosti na príslušných úrovniach, ktoré sú využiteľné v praktickom živote podľa potenciálu konkrétneho žiaka.

Žiaci sú vedení k čítaniu dlhších textov (príbehov, komiksov) a odkazov, informácií a otázok napísaných spolužiakmi alebo inými osobami.

Dôležité je sústrediť pozornosť na praktické využitie schopnosti čítania – riadenie sa rôznymi nápismi, vyhľadávanie obľúbených relácií v televíznom programe, čítanie postupu pri činnosti, ktorú môže žiak zvládnuť bez priamej slovnej pomoci či inštruktáže a pod.

**ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNÝCH SCHOPNOSTÍ
A SOCIÁLNYCH ZRUČNOSTÍ
PRE 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

2012

8. ROČNÍK

8. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Uvedomovať si vonkajšie znaky iných detí,
- rozvíjať schopnosti regulovať vlastné správanie neverbálnymi inštrukciami učiteľa,
- vyvolávať prirodzené situácie častejších interakcií so spolužiakmi,
- aplikovať znalosti vlastných osobných údajov pri sociálnych kontaktoch mimo školu,
- aplikovať zložitejšie pravidlá spoločenských hier v sociálnych zamestnaniach,
- rozvíjať predpoklady k hovorenej reči: imitovať zvuky a slová, budovať jednoduchý verbálny slovník,
- využívať schopnosť čakať na uspokojenie potrieb - na plánovanie vzdialenej budúcnosti a referenciu prežitej vzdialenejšej minulosti,
- rozvíjať neverbálny skupinový rozhovor,
- samostatne používať hygienické návyky súvisiace s dospievaním,
- rozvíjať domáce zručnosti.

OBSAH

Označovanie/neverbálne pomenovávanie navonok pozorovateľných vlastností iných detí a niektoré charakterových vlastností.

Používanie pravidiel správania, viazaných na určité situácie (vizualizované pre žiaka zrozumiteľnou neverbálnou formou), prijímanie aj náhle oznámených (vizualizovaných) informácií bez problémového správania.

Vyjadrovanie vlastných osobných údajov/informácií o sebe primeranými neverbálnymi komunikačnými prostriedkami v situáciách mimo školy (pošta, policajť, obchod a pod.).

Spontánne používanie zložitejších pravidiel spoločenských hier pri hrách s inými deťmi (aj súrodencami) – samostatné používanie vizuálnych pomôcok, ktoré zaručujú jasnú vizualizáciu pravidiel.

Podporovanie jestvujúcej vokalizácie, vytváranie nových situácií, spájanie s vokalizáciou učiteľom, motivovanie dieťaťa k akýmkoľvek zvukovým prejavom v nových situáciách.

Podporovanie objavujúceho sa vyjadrovania niektorých potrieb/ želaní špecifickou vokalizáciou dieťaťa – vyhovieť, len ak je používanie alternatívnej formy komunikácie spojené aj so zvukom, podmieňovať (alternatívna komunikácia sa stáva augmentatívnou).

Imitovanie orálnej motoriky - demonštrovanie sekvencie dvoch, troch a viac pohybov učiteľom, ktoré má žiak imitovať.

Rozvíjanie neverbálnej komunikácie so žiakom na plánovanie aktivít vzdialenej budúcnosti (niekoľko mesiacov až celý rok). Neverbálny rozhovor o udalostiach vo vzdialenejšej minulosti (čo bolo minulý týždeň, minulý mesiac).

Rozvíjanie prvkov spoločnej pozornosti formou skupinových neverbálnych rozhovorov s použitím neverbálnych komunikačných prostriedkov podmieňovaných vonkajšou motiváciou.

Prvky spoločnej pozornosti a ich uplatnenie v sociálnej komunikácii - využiť znalosť faktov o sebe samom a iných deťoch ako témy neverbálnych rozhovorov, kde vizualizovať poradie:

„kto je na rade v rozhovore“, podmieňovať správne odpovede a primerané správanie komunikujúceho primárnymi alebo sociálnymi odmenami.

Samostatné a spontánne používanie hygienických návykov súvisiacich s dospievaním, za pomoci primeranej vizualizácie, procesuálnych schém, vizualizovaného mesačného kalendára a pod.

Rozvíjanie domácich a integračných zručností žiaka podľa jeho individuálnych kapacít, životného štýlu rodiny a pod.

PROCES

Pri nácviku imitácie je vhodné začať s piatimi ľahkými zvukmi a pridávať ďalší, len ak sú predošlé zvládnuté.

Ak žiak používa echolálie, alebo hovorí spontánne slová, možno ho požiadať o imitáciu práve týchto zvukov/slov. Dôraz sa kladie na zvuky a slová, ktoré vie žiak vysloviť zrozumiteľne a ak sa dá, ich produkciu je vhodné ihneď spájať s ich významom - ak to nebude pre žiaka rušivé.

Vývinovo usporiadané zvuky vhodné na imitáciu: samohlásky, ľahko artikulovateľné spoluhlásky: m, b, p, v, d, spoluhlásky spojené so samohláskami – otvorené slabiky, reťazenie slabík, imitácia prvých slov, ktoré vznikajú zdvojením otvorených slabík: mama, pá - pá, imitácia ostatných slov, jednoduchých viet, hlasitosti, výšky hlasu a tempa reči.

8. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Naučiť sa negovať, odmietnuť,
- rozumieť podmienkovým inštrukciám,
- rozvíjať verbálne pojmy/ pojmové kategórie,
- zlepšovať porozumenie zložitých verbálnych inštrukcií, obsahujúcich podmienky,
- zlepšovať porozumenie zložitých verbálnych inštrukcií v súvislosti s novými pojmovými kategóriami.

OBSAH

Vyjadrovanie nesúhlasu: „Nie“

Porozumenie inštrukcie: „Nerob to!“

Porozumenie tzv. podmienkovej inštrukcie.

Triedenie obrázkov do kategórií.

Plnenie inštrukcií, vyplývajúcich z kontextu, ktoré obsahujú pozitívnu alebo negatívnu inštrukciu.

Plnenie inštrukcií, ktoré majú viac krokov – kombinácia pozitívnej a negatívnej inštrukcie.

Plnenie viackrokových inštrukcií v inej miestnosti, s časovým odstupom a pod.

PROCES

Pri nácviku negácie ukázať žiakovi niečo, čo nemá rád a spýtať sa: „Prosíš si?“

Pri nácviku zákazovej inštrukcie sa demonštruje činnosť s výzvou: „Nerob to!“, so súčasným posilnením za nenapodobňovanie príslušnej činnosti.

Pri podmienkovej inštrukcii sa žiak učí chápať, či sa inštrukcia týka jeho, alebo nie. Pri nácviku sa naučí odpovedať na otázku: áno - nie v situáciách –napríklad: "Ak sa voláš Janko, zdvihni ruky"; "Všetci chlapci idú ku stolu." a pod.

Práca s kategóriami - receptívne: učiteľ vyloží dva a viac obrázkov z rôznych kategórií a vypýta si – „Daj mi zviera!“; expresívne: učiteľ ukáže obrázok a spýta sa: „Čo je to?“. Žiak odpovie konkrétne a pomenuje kategóriu, napr.: krava, zviera; pomenovávanie: dieťa má pomenovať niečo z určitej všeobecnej kategórie, napr. zvierat; bližšie konkretizovanej kategórie: „Pomenuj zviera, ktoré žije v oceáne!“, „Povedz jedlo, ktoré by si jedol na raňajky“ a iné.

8. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Rozvíjať zameranie pozornosti na vonkajšie prejavy emócií ľudí,
- snažiť sa o splnenie zadanej úlohy,
- plniť inštrukcie zadané dospelým v domácom prostredí i doma,
- zadaným úlohám venovať primeranú pozornosť,
- zadané úlohy väčšinou dokončiť,
- akceptovať osobný priestor učiteľov a spolužiakov,
- dokázať sa podeliť s dospelými,
- dokázať sa podeliť s rovesníkmi,
- identifikovať a vyjadriť vlastné fyzické potreby,
- rozoznať členov blízkej aj širokej rodiny,
- identifikovať a rozlišovať medzi priateľmi/známymi a rodinou,
- povedať len primerané/ vhodné poznámky/ informácie iným – podľa vzťahu k nim,
- rozoznať, čo je nevhodné zo strany iných ľudí,
- dokázať sa spriatelieť na základe spoločných záujmov,
- dokázať vyjadriť realistické postoje: „Môžem“, „Som“,
- prijímať pochvalu s hrdosťou,
- akceptovať kritiku bez mrzutostí a nevhodných reakcií,
- vedieť sa vysporiadať s primeranou formou odmietnutia.

OBSAH

Receptívne porozumenie vonkajším prejavom emócií v dvojdimenzionálnej forme - fotografie, kresby, maľby.

Receptívne porozumenie reálnym emóciám.

Rozvíjanie kvantitatívnej predstavy (vývinová postupnosť): veľa – jeden, malý – veľký, prázdny – plný, ľahký – ťažký, krátky – dlhý, chudý – tučný, viac – menej, pomaly – rýchlo, pár – veľa, tenký – hrubý, široký – úzky. Tento obsah nesúvisí s cieľmi.

Porovnávanie emócií, receptívne a expresívne pomenovávanie emócií v dvojdimenzionálnej forme.

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK– 1. úroveň

CIELE

- Uvedomovať si vonkajšie znaky a niektoré charakterové vlastnosti iných detí a dospelých zo sociálneho prostredia žiaka,
- aplikovať znalosti vlastných osobných údajov pri nových sociálnych kontaktoch mimo školu,
- prenášať pravidlá spoločenských hier do sociálnych zamestnaní mimo školu,
- ďalej rozvíjať vokalizáciu,
- rozvíjať verbálny slovník,
- rozvíjať sluchovú imitáciu,
- využívať schopnosť čakať na uspokojenie potrieb - na plánovanie ďalekej budúcnosti a referenciu prežitej vzdialenej minulosti,
- rozvíjať neverbálny skupinový rozhovor o nové témy, prostredia a komunikačných partnerov,
- využívať dosiahnuté domáce zručnosti a rozvíjať nové.

OBSAH

Označovanie/neverbálne pomenovávanie navonok pozorovateľných vlastností a niektorých charakterových vlastností iných detí a dospelých na základe naučených atribútov vlastností podľa navonok pozorovateľných prejavov, s používaním nevyhnutnej vizualizácie.

Používanie pravidiel správania viazaných na nové situácie (vizualizované pre dieťa zrozumiteľnou neverbálnou formou), prijímanie aj náhle oznámených (vizualizovaných) informácií bez problémového správania.

Vyjadrovanie vlastných osobných údajov/ informácií o sebe primeranými komunikačnými prostriedkami v situáciách mimo školy a ich transfer do prostredia v čase mimo vyučovania - používanie pravidiel spoločenských hier pri hrách s deťmi (aj súrodencami) mimo školského prostredia – schopnosť používať vizuálne pomôcky, ktoré zaručujú jasnú vizualizáciu pravidiel s pomocou dospelého, s cieľom postupného odnímania pomoci dospelého osoby.

Stále podporovanie jestvujúcej vokalizácie, vytváranie nových situácií spájaných s vokalizáciou učiteľom, motivovať dieťa k akýmkoľvek zvukovým prejavom v ďalších situáciách.

Permanentné podmieňovanie existujúcej verbálnej komunikácie žiaka, s cieľom postupnej náhrady augmentatívnej komunikácie verbálnou – ak je to možné a žiaka to neobmedzí v komunikácii.

Transfer existujúceho verbálneho slovníka dieťaťa do domáceho prostredia, do komunikácie s rodičmi a inými členmi rodiny (nevyhnutné generalizovať zvýšené nároky na formu komunikácie dieťaťa na nové prostredie a nových ľudí).

Sluchová imitácia (imitácia zvukov) bez vizuálnej opory.

Rozvíjanie neverbálnej komunikácie so žiakom na plánovanie aktivít vzdialenej budúcnosti (rok, podľa uváženia aj dlhší časový úsek) a neverbálny rozhovor o udalostiach vo vzdialenej minulosti (čo bolo minulý rok, podľa uváženia aj vzdialenejšia minulosť).

Rozvíjanie prvkov spoločnej pozornosti formou skupinových neverbálnych rozhovorov (s použitím neverbálnych komunikačných prostriedkov), podmienených vonkajšou motiváciou a ich uplatnenie v sociálnej komunikácii (nové témy, súvisiace s novými vedomosťami a zručnosťami žiaka, noví partneri v skupine), za úzkej spolupráce s rodinou, napr. videoprezentáciou skupinového neverbálneho rozhovoru, inštruovať rodičov ako neverbálne skupinové rozhovory realizovať aj doma.

Spontánne vykonávanie úkonov, ktoré súvisia so starostlivosťou o telo a zovňajšok dospievajúcej a dospeljej osoby, s maximálnou mierou nezávislosti, s využitím primeranej vizualizácie, procesuálnych schém, vizualizovaného mesačného kalendára, a pod.

Rozvíjanie nadobudnutých domácich a integračných zručností žiak podľa jeho individuálnych kapacít, životného štýlu rodiny a pod., ich zaradenie do bežného denného režimu žiaka v škole i doma, atď.

PROCES

Pri používaní osobných údajov pri vyučovaní je nevyhnutná úzka spolupráca s rodinou s cieľom preniesť používané prompty v škole do prirodzených sociálnych situácií, ktoré bežne zažíva rodina dieťaťa: u lekára, na návšteve a pod.

Využívať prirodzené situácie, keď žiak nemôže priamo pozorovať ústa pedagóga, k imitácii počutých zvukov.

Správne odpovede, reakcie a primerané správanie je neustále, najmä v novom prostredí, nevyhnutné podmieňovať primárnymi alebo sociálnymi odmenami žiaka a vizualizovať poradie: „Kto je na rade v rozhovore“.

9. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Budovať základy schopností empatie,
- vytvárať kognitívnu bázu na rozvíjanie primeraného správania, odrážajúceho očakávania okolia,
- provokovať situácie, keď sa má odmietat' a negovať,
- rozvíjať porozumenie podmienkovým inštrukciám.

OBSAH

Identifikácia pocitov, ich možných príčin a správania, ktoré redukuje/mení vyjadrované pocity.

Demonštrácia emócií, rozoznávanie emócií naživo.

Identifikovať, či nás druhá osoba počuje.

Identifikovať, či nás druhá osoba vidí.

Identifikovať, či druhá osoba vie určitú informáciu.

Zámerné vyvolávanie situácií, v ktorých je primerané odmietat'.

Plnenie zložitých podmienkových inštrukcií, ktoré obsahujú negatívne, aj pozitívne inštrukcie.

PROCES

Pri cvičení identifikácie emócií pedagóg predvedie prejavy rôznych emócií s cieľom identifikovať ich spolu so žiakom a určiť ich možné príčiny a spôsoby ako zmeniť situáciu. Je dôležité, aby predvádzané emócie a dôvody ich vyvolania boli veku primerané.

Pri nácviku demonštrácie emócií sa odporúča využívať hru: „Ako sa cítim?“, s predvedením a identifikáciou možných príčin rôzneho emocionálneho stavu/ nálady, pomenovaním vlastných emócií, pocitov a nálad.

Pri identifikácii toho, čo sa mohla dozvedieť iná osoba, je potrebné učiť žiaka rozlíšiť reálnu situáciu od domnelej: ak asistent videl, že sa učiteľ s dieťaťom o niečom rozprávajú, ešte neznamená, že to počul.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Identifikovať a vyjadriť emocionálne potreby,
- uvažovať o pocitoch iných ľudí,
- uvedomovať si, že nemožno byť fyzicky a verbálne ohrozovaný,
- uvedomovať si, že „moje“ veci nemôže zobrať druhá osoba,
- uvedomovať si právo na svoj osobný priestor, v ktorom nemožno byť v ohrození,
- uvedomovať si právo vyjadriť svoj vlastný názor na čokoľvek,
- uvedomovať si právo na určitú mieru súkromia, ktorá súvisí s mierou samostatnosti,
- uvedomovať si, že bez dovoľenia sa nemôže nikto dotýkať častí tela druhého človeka,
- uvedomovať si, že rodičia a učitelia majú právo usmerňovať deti a robiť rozhodnutia v ich prospech,
- uvedomovať si, že zodpovední dospelí alebo skupiny zvolených ľudí majú právo stanovovať pravidlá, ktoré musia ostatní rešpektovať.

OBSAH

Vyjadrovanie vlastných emocionálnych potrieb žiakom, na základe jednoduchých schém vyjadrovania.

Komentovanie ako sa v rôznych situáciách cítia iní ľudia.

Analýza situácií, ktoré majú kontext fyzického a verbálneho ohrozovania.

Analýza situácií, v ktorých je potrebné chrániť si svoje veci, svoje telo, svoj osobný priestor (a ich sociálne prijateľná ochrana).

Precvičovanie verbálnych schém vyjadrovania vlastného názoru sociálne prijateľným spôsobom.

Prehrávanie situácií adekvátnej sociálnej reakcie na usmerňovanie žiaka pedagógom, rodičom a logická analýza týchto usmernení (s cieľom pochopiť, že sú v prospech žiaka).

Logická analýza správ v tlači, televízii a pod. v súvislosti s pravidlami, ktoré sú spoločenskými normami. Nácvik alternatív primeraných sociálnych reakcií na tieto pravidlá.

PROCES

Ciele možno dosahovať rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych kapacít žiaka na základe využívania ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.

FYZIKA
PRE 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

2012

8. ROČNÍK

8. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Rozlišovať telesá a látky,
- rozlišovať pevné (tuhé), kvapalné a plynné látky na základe ich rozdielnych vlastností,
- demonštrovať jednoduchým spôsobom premeny skupenstva,
- porozumieť kolobehu vody v prírode,
- poznať využitie elektrickej energie.

OBSAH

Vlastnosti látok a telies

Rozlišovanie (intuitívne) telies a látok.

Telesá (veci okolo nás) – kniha, mačka, PC a iné.

Látky – drevo, sklo, papier a iné.

Vlastnosti telies – (napr. pomaranč – guľatý, veľký/malý, sladký). Porovnávanie.

Telesá sú z rôznych látok – drevo, papier, sklo a iné.

Látky: pevné (drevo, sklo, papier,...)

kvapalné (voda, čaj, ...)

plynné (vzduch)

Premeny skupenstva látok

Premena vody na paru

Vyparovanie, podmienky vyparovania.

Var vody. Pozorovanie.

Skvapalňovanie (kondenzácia) , topenie a tuhnutie

Podmienky skvapalňovania.

Vznik rosy a dažďa. Kolobeh vody v prírode.

Premena ľadu na vodu a vody na ľad. Pozorovanie.

Praktická dlhodobá úloha

Pozorovanie zmien počasia počas všetkých ročných období. Záznam pozorovania zmien počasia (kreslenie) vo vopred určených intervaloch.

Elektrická energia

Využitie elektrickej energie v domácnosti, v doprave, osvetlenie miest. Šetrenie elektrickou energiou.

Využitie elektrospotrebičov v domácnosti, bezpečné zaobchádzanie pri ich používaní. Možnosti vzniku požiaru. Predchádzanie požiaru v byte, v škole, privolanie požiarnikov.

8. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Rozlišovať tuhé, kvapalné a plynné telesá na základe ich rozdielnych vlastností,
- odmerať dĺžku telesa,
- odmerať hmotnosť telesa,
- poznať využitie elektrickej energie.

OBSAH

Vlastnosti látok a telies

Opakovanie a utvrdenie vedomostí o látkach a telesách z predchádzajúceho ročníka

Zloženie telies z rozličných látok - drevo, papier, sklo a iné.

V prírode sa vyskytujú tri skupiny látok: pevné, kvapalné, plynné.

Pevné látky (majú stály objem, tvar).

Kvapalné látky (majú stály objem, nestály tvar).

Plynné látky (nemajú stály objem ani tvar).

Porovnávanie a meranie

Dĺžka - jednotky dĺžky: cm. Praktické meranie.

Hmotnosť - jednotky hmotnosti: kg. Praktické váženie.

Teplota - jednotka teploty - °C, bod varu, bod mrazu. Pozorovanie.

Meranie teploty – teplomer.

Čas - pohyby Zeme a s nimi súvisiace javy.

Dĺžka dňa a noci.

Striedanie ročných období.

Elektrická energia

Elektrárne. Využitie elektrickej energie v priemysle, poľnohospodárstve, doprave, v domácnosti. Šetrenie elektrickou energiou.

Elektrospotrebiče, k čomu slúžia, ako sa s nimi zaobchádza. Bezpečnosť pri ich používaní. Možnosti vzniku požiaru. Predchádzanie požiaru, privolanie požiarnikov.

8. ROČNÍK – 3. úroveň

Pohyb a sila

CIELE

- Opísať príčinu pádu telies k zemi,
- opísať stav pokoja a pohybu telies,
- zmerať silu silomerom.

OBSAH

Pokoj a pohyb telies. Sila.

Pohybové účinky sily.
Gravitačná sila.
Silomer, meranie sily, jednotka sily 1 N.
Otáčavé účinky sily.
Páka.
Pevná kladka.
Deformačné účinky sily. Tlak. Trenie.

Formy energie

CIELE

- Vysvetliť na konkrétnych príkladoch polohovú a pohybovú energiu telesa a opísať vzájomnú premenu mechanickej energie,
- porovnať zdroje svetla - Slnko a žiarovku,
- opísať na jednoduchom príklade vznik zvuku a jeho vlastnosti.

OBSAH

Mechanická energia

Práca, jej fyzikálny význam.
Polohová energia a pohybová energia telesa.
Vzájomná premena polohovej a pohybovej energie.

Teplo

Odovzdávanie tepla z teplejšieho telesa na chladnejšie.
Teplo, teplota.
Vzťah medzi látkou a prijatým teplom.
Vodiče a nevodiče tepla.
Prenosná chladnička.

Svetlo

Zdroj svetla - Slnko a žiarovka.
Svetelný lúč. Priamočiare šírenie svetla. (Zatmenie Slnka a Mesiaca).
Odraz svetla, zrkadlo. Lom svetla. Šošovky. Okuliare.
Rozklad svetla, dúha.
Teplo a svetlo.

Zvuk

Zdroje zvuku.
Fyziológia zvukového vnemu.
Šírenie zvuku.
Hluk a jeho škodlivé účinky na ľudský organizmus.

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Rozlišovať pevné (tuhé), kvapalné a plynné telesá na základe ich rozdielnych vlastností,
- rozlišovať pevné (tuhé), kvapalné a plynné látky na základe ich rozdielnych vlastností,
- demonštrovať jednoduchým spôsobom premeny skupenstva,
- porozumieť kolobehu vody v prírode,
- poznať využitie elektrickej energie.

OBSAH

Vlastnosti látok a telies

Rozlišovanie telies a látok.

Telesá – vedieť vymenovať, ukázať, vybrať, porovnať.

Vlastnosti telies – vedieť určiť, porovnať.

Látky – vedieť vymenovať, ukázať, vybrať, porovnať.

Látky - pevné, kvapalné, plynné (porovnať).

Premeny skupenstva látok

Premena vody na paru

Vyparovanie, podmienky vyparovania.

Var vody. Pozorovanie.

Skvapalňovanie (kondenzácia) , topenie a tuhnutie

Podmienky skvapalňovania.

Vznik rosy a dažďa. Kolobeh vody v prírode.

Premena ľadu na vodu a vody na ľad. Pozorovanie.

Praktická dlhodobá úloha

Pozorovanie zmien počasia počas všetkých ročných období.

Záznam pozorovania zmien počasia spôsobom podľa možností a schopností žiaka s AU alebo PVP s MP vo vopred určených intervaloch.

Elektrická energia

Využitie elektrickej energie. Šetrenie elektrickou energiou. Využitie elektrospotrebičov v domácnosti. Bezpečné zaobchádzanie pri ich používaní elektrospotrebičov. Predchádzanie požiaru v rôznych budovách, na verejnosti, v prírode. Privolanie požiarnikov.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Rozlišovať tuhé, kvapalné a plynné telesá na základe ich rozdielnych vlastností,
- odmerať dĺžku telesa,
- odmerať hmotnosť telesa,
- odmerať objem telesa,
- poznať využitie elektrickej energie.

OBSAH

Vlastnosti látok a telies

Opakovanie a utvrdenie vedomostí o látkach a telesách z predchádzajúceho ročníka.

Zloženie telies z rozličných látok - drevo, papier, sklo a iné.

V prírode sa vyskytujú tri skupiny látok: pevné, kvapalné, plynné.

Pevné látky (majú stály objem, tvar, sú nestlačiteľné).

Kvapalné látky (majú stály objem, nestály tvar, sú nestlačiteľné, dajú sa prelievať).

Plynné látky (nemajú stály objem ani tvar, sú stlačiteľné).

Porovnávanie a meranie

Dĺžka - jednotky dĺžky: cm. Praktické meranie.

Hmotnosť - jednotky hmotnosti: kg. Praktické váženie.

Teplota - jednotka teploty - °C, bod varu, bod mrazu. Pozorovanie.

Meranie teploty – teplomer.

Meranie objemu – jednotka objemu: liter. Praktické meranie.

Elektrická energia

Využitie elektrickej energie v priemysle, poľnohospodárstve, doprave, v domácnosti. Šetrenie elektrickou energiou. Elektrospotrebiče, k čomu slúžia, ako sa s nimi zaobchádza. Bezpečnosť pri ich používaní.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

Formy energie

Magnetické a elektrické javy

Elektrická energia

CIELE

- Experimentálne overiť magnetické vlastnosti magnetov,
- zostaviť elektrický obvod so žiarovkou,
- triediť vybrané pevné telesá na elektrické vodiče a izolanty,
- bezpečnostné pravidlá pri práci s elektrickými spotrebičmi.

OBSAH

Magnet a jeho vlastnosti. Magnetické póly Zeme. Kompas.

Elektrizovanie telies. Elektrický náboj. Blesk. Elektrický obvod. Časti elektrického obvodu - elektrický článok, batéria elektrických článkov, žiarovka, spínač, spojovacie vodiče.

Elektrické vodiče a izolanty z pevných látok.

Elektrická energia a jej premeny. Elektrické spotrebiče v domácnosti.

Pravidlá bezpečnosti pri práci s elektrickými spotrebičmi.

Sériové zapojenie žiaroviek. Porovnanie jasou niekoľkých žiaroviek v sériovom zapojení. Paralelné zapojenie žiaroviek.

Meranie veľkosti prúdu ampérmetrom. Jednotka veľkosti elektrického prúdu 1 A.

Meranie veľkosti napätia na zdroji elektrickej energie. Jednotka napätia 1 V.

Vedenie elektrického prúdu v kvapalinách a jeho využitie.

Energia v prírode a v technike

CIELE

- Opísať premenu energie na vybraných prírodných javoch,
- poznať príčiny racionálneho hospodárenia s energiou,
- vedieť vysvetliť, prečo je zachovanie zdravého životného prostredia pre človeka nevyhnutnosťou.

OBSAH

Prejavy energie v prírode - sopečná činnosť, elektrický výboj pri búrke, zemetrasenie, slnečná energia.

Premena energie. Zákon zachovania energie.

Vznik fosílnych palív. Využívanie fosílnych palív ako zdrojov energie, ich výhody a nevýhody.

Netradičné zdroje energie.

Zvyšovanie spotreby energie a jej nepriaznivé následky pre človeka.

Prehľad základných pojmov a zručností

Tematické celky	Základné pojmy	Základné zručnosti
Vlastnosti látok	vlastnosť hmotnosť dĺžka objem	merať hmotnosť merať dĺžku merať objem
Teplota. Premeny skupenstva látok	teplota var topenie, tuhnutie skvapalňovanie	merať teplotu merať čas pracovať v tíme urobiť jednoduchý experiment na dôkaz vlastností látok
Pohyb a sila	pokoj, pohyb sila, gravitačná sila jednoduché stroje účinky sily trenie	merať silu zhotoviť model jednoduchého stroja, dokázať experimentom existenciu trenia
Formy energie Mechanická energia Teplo Svetlosvetelný lúč Zvuk	polohová a pohyb. energia práca tepelná energia priamočiareho odraz a lom svetla rozklad svetla zvuk ako energia	urobiť jednoduchý dôkaz premeny energie a dôkaz šírenia svetla
Formy energie Magnetické a elektrické javy Elektrická energia	magn. vlastnosti látok elektrizovanie telies elektrický obvod vodič a nevodič elektrický prúd elektrické napätie zdroj elektrického napätia	vedieť pracovať s kompasom, urobiť záznam nameraných hodnôt, do tabuľky, zapojiť jednoduchý elektrický obvod
Energia v prírode a v technike	zákon zachovania energie	vedieť zdôvodniť nutnosť šetrenia energie

CHÉMIA
PRE 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

2012

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet chémia pre 9. ročník pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej len žiak s AU alebo PVP s MP) umožňuje žiakovi porozumieť elementárnym zákonitostiam chemických javov a procesov.

Obsah učiva tvoria poznatky o vlastnostiach a použití látok, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote.

Cieľom vyučovania chémie je oboznámiť žiakov s významom poznatkov z chémie pre človeka, spoločnosť a prírodu.

Žiakom v 3. úrovni poskytuje základné vedomosti o niektorých prvkoch, zlúčeninách a chemických reakciách s dôrazom na ich praktické využitie.

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Získať základné vedomosti o vlastnostiach látok,
- poznať význam vzduchu pre život,
- poznať význam vody pre život,
- chrániť vodu pred znečistením,
- poznať základné piktogramy – žieravina, horľavina,
- poznať nebezpečenstvo nesprávneho zaobchádzania s neznámymi (chemickými) látkami,
- poznať telefónne čísla prvej pomoci.

OBSAH

Chémia okolo nás

Význam chémie pre život človeka. Chemický výrobok.

Vlastnosti látok

Rozpustnosť látok – pozorovanie.

Horľavosť látok – pozorovanie.

Vôňa a zápach látok – rozlišovanie.

Vzhľad – porovnávanie.

Voda a vzduch

Význam vody pre človeka, rastliny a živočíchy.

Výskyt vody v prírode. Voda pevnom, kvapalnom a plynnom (vodná para) v skupenstve.

Ochrana vody pred znečistením.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Získať základné vedomosti o vlastnostiach látok,
- vymenovať príklady horľavých a nehorľavých látok,
- poznať niektoré hasiace látky – voda, piesok,
- poznať význam vzduchu pre život,
- poznať význam vody pre život,
- chrániť vodu pred znečistením,
- poznať základné piktogramy – žieravina, horľavina,
- poznať nebezpečenstvo nesprávneho zaobchádzania s neznámymi (chemickými) látkami,
- poznať telefónne čísla prvej pomoci, požiarnikov.

OBSAH

Chémia okolo nás

Význam chémie pre život človeka.

Chemický výrobok.

Prírodná surovina.

Vlastnosti látok

Skupenstvo – pevné, plynné, kvapalné.

Rozpustnosť – látky rozpustné, nerozpustné, čiastočne rozpustné vo vode.

Horľavosť – poznanie niektorých horľavých/nehorľavých látok.

Vôňa a zápach látok – rozlišovanie.

Vzhľad – porovnávanie.

Voda a vzduch

Voda a vzduch - látky nevyhnutné pre náš život.

Voda – výskyt (v prírode, v rastlinách a v tele človeka a aj zvierat).

Vlastnosti vody – bezfarebná (číra tekutina), bez vône a zápachu, pitná alebo úžitková, podmienka života.

Zdroje znečisťovania vôd. Ochrana vôd, najmä zdrojov pitnej vody.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Zistiť pozorovaním vlastnosti konkrétnych látok,
- získať základné vedomosti o niektorých prvkoch, zlúčeninách a chemických reakciách s dôrazom na ich praktické využitie,
- poznať základné piktogramy – žieravina, horľavina
- vedieť používať ochranné pomôcky,
- poznať nebezpečenstvo nesprávneho zaobchádzania s chemickými látkami,
- poznať telefónne čísla prvej pomoci.

OBSAH

Chémia okolo nás

Význam chémie pre život človeka. Chemické laboratórium. Chemický výrobok. Prírodná surovina. Chemicky čistá látka.

Vlastnosti látok

Zloženie a štruktúra látok - atóm, molekula.

Skupenstvo, rozpustnosť, farba, horľavosť.

Chemické prvky

Kovy: železo, hliník, meď, zinok, zlato, striebro.

Nekovy: vodík, kyslík, dusík, uhlík, síra.

Voda a vzduch

Chemické zloženie - zlúčenina, zmes.

Ochrana čistoty vody a vzduchu.

Anorganické zlúčeniny

Oxidy - vlastnosti, použitie, ich hodnotenie z hľadiska ochrany životného prostredia.

Kyseliny - vlastnosti, použitie.

Hydroxidy - vlastnosti, použitie.

Prvá pomoc pri zasiahnutí pokožky roztokom kyseliny a roztokom hydroxidu.

Soli - vlastnosti, použitie.

Stavebné spojivá - vápno, cement, sadra.

Organické zlúčeniny

Zemný plyn, metán, propán, bután.

Ropa - vlastnosti a spracovanie.

Prírodné látky - sacharidy, tuky, bielkoviny.

Plastické látky - vlastnosti, použitie a hodnotenie z hľadiska starostlivosti o životné prostredie, likvidácia odpadov.

Syntetické vlákna - vlastnosti, použitie a hodnotenie zo zdravotného hľadiska.

PROCES

Odporúčame obsah predmetu sprostredkovať predovšetkým prostredníctvom vizualizácie, pozorovaním, „experimentovaním“, s dodržaním zásad bezpečnej práce s chemickými látkami. Získané vedomosti, zručnosti na vyučovacích hodinách chémie by mali byť použiteľné pre žiaka v bežnom živote.

BIOLÓGIA
PRE 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

2012

8. ROČNÍK

8. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Poznávať prírodu v priamom kontakte,
- prehĺbiť základné poznatky o živej a neživej prírode,
- aktívna ochrana prírody.

OBSAH

Poznávanie prírody

Pozorovanie zmien v prírode podľa ročných období.

Triedenie prírody na živú a neživú.

Význam neživej a živej prírody pre človeka, jej využitie.

Neživá príroda

Pôda - zem.

Horniny - kameň.

Drevo.

Živá príroda

Človek

Spoznávanie vlastného tela dotykom 12 a viacerých častí tela na sebe a na iných.

Ochrana zdravia pred chorobou a úrazom.

Živočíchy

Domáce zvieratá – poznať ďalšie druhy, význam, využitie.

Voľne žijúce zvieratá – význam, využitie.

Rastliny

Byliny a dreviny.

Význam bylín a drevín pre človeka a živočíchy, využitie.

8. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Poznať základnú stavbu a funkciu ľudského organizmu,
- poznať a dodržiavať základné hygienické pravidlá,
- prehĺbiť poznatky o starostlivosti o zdravie,
- poznať niektoré rastliny a zvieratá miestnej oblasti.

OBSAH

Zo živej prírody

Človek

- Človek ako súčasť živej prírody.
- Spoločné a odlišné znaky človeka od ostatných živočíchov.
- Hlavné vonkajšie časti ľudského tela a vnútorné ústroje, najznámejšie z nich v súvislosti s ich funkciou.
- Určovanie jednotlivých častí tela a polohy vnútorných orgánov.
- Hlavné hygienické zásady, predchádzanie chorobám.

Rastliny

- Ihličnaté a listnaté stromy a kry.
- Byliny - liečivé byliny.
- Kvetiny.
- Časti rastlinného tela: koreň, stonka, list, kvety, plod.
- Ovocie, zelenina - zber úrody a jej spracovanie.

Živočíchy

- Chov dobytka: krava, ovca, kôň, prasa a iné.
- Chov hydiny: kura domáca, hus, kačica.
- Starostlivosť o domáce zvieratá. Užitočnosť domácich zvierat pre človeka.
- Ochrana živočíchov.

Voda a vzduch

Voda

- Význam vody pre život rastlín, živočíchov a človeka.
- Výskyt vody v prírode. Obeh vody v prírode.

Vzduch

- Význam vzduchu pre život rastlín, živočíchov a človeka.
- Ochrana ovzdušia pred znečisťovaním.

8. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Získať základné poznatky o stavbe a činnosti jednotlivých sústav ľudského tela,
- vedieť ako predchádzať nákazlivým chorobám a ich prenosu,
- vytvoriť pozitívny vzťah k životnému prostrediu,
- poznať škodlivosť fajčenia, požívania alkoholu a iných toxických látok.

OBSAH

Človek ako súčasť živej prírody

- Spoločné a odlišné znaky človeka od ostatných živočíchov.
- Pôvod a vývoj človeka.

Oporná a pohybová sústava

- Ľudská kostra.
- Význam telesnej aktivity pre vývin kostry a svalov.
- Svalstvo a jeho činnosť.
- Prvá pomoc pri zlomeninách.

Sústava krvného obehu

- Krv, zloženie, význam krvi.
- Darcovstvo krvi.
- Srdce - stavba a činnosť.
- Vplyv práce a športu na obehovú sústavu.
- Nácvik prvej pomoci pri krvácaní a pri zastavení srdcovej činnosti - nepriama masáž srdca. Nákazlivé choroby, imunita, význam očkovania.
- Ochrana pred nákazlivými chorobami.

Dýchacia sústava

- Stavba a činnosť dýchacej sústavy.
- Nácvik prvej pomoci pri zastavení dýchania.

- Starostlivosť o čistotu ovzdušia.
- Škodlivosť fajčenia, vdychovania pár organických rozpúšťadiel.

Tráviaca sústava

- Stavba a činnosť tráviacej sústavy.
- Premena látok a energie.
- Zásady správnej výživy. Hygiena potravín.
- Choroby tráviacej sústavy.

Vylučovacia sústava

- Stavba a činnosť obličiek.
- Močové cesty.
- Choroby vylučovacej sústavy, prevencia.

Koža

- Stavba a činnosť kože.
- Deriváty kože - vlasy, nechty, zásady prvej pomoci pri poranení kože, význam telesnej hygieny pre zdravie.

Riadiace sústavy

- Stavba a činnosť nervovej sústavy.
- Zmyslové orgány.
- Starostlivosť o zmyslové orgány.
- Vplyv alkoholu a fajčenia na nervovú činnosť.
- Zásady prvej pomoci pri úrazoch chrbtice.
- Význam odpočinku, najmä spánku na nervovú sústavu.

Rozmnožovanie, vývoj jedinca

- Pohlavné orgány - stavba a činnosť.
- Oplodnenie. Vývin zárodka.
- Pôrod - starostlivosť o novorodenca.
- Faktory, ktoré môžu ovplyvniť vývoj plodu - fajčenie, alkohol, lieky, žiarenie.
- Dospievanie. Prehľad hlavných období ľudského života.

Sexuálna výchova

- Pohlavný život.
- Antikoncepcia, interrupcia, jej následky.
- Promiskuita. AIDS a iné pohlavné choroby, prevencia.

Prenášači a pôvodcovia rozličných ochorení

- Mucha domáca, voš detská, blcha ľudská, svrabovec kožný, šváb obyčajný, ploštica posteľná. Ochrana pred nimi.

Účinky rastlín na ľudský organizmus

- Liečivé rastliny - chránené rastliny v najbližšom okolí a ich využitie v ľudovom liečiteľstve, napr. lipový kvet, baza čierna, žihľava dvojdomá, rumanček kamilkový, repík lekárske.
- Jedovaté a zdraviu škodlivé rastliny, napr. snežienka jarná, lykovec jedovatý, konvalinka voňavá, vranie oko, bolehlav škvrnitý.

PROCES

Učivo biológie v 8. ročníku je veľmi náročné, pretože žiak s AU alebo PVP s MP nie je schopný vo všeobecnosti nazerať na človeka ako na zložitú bytosť (psychická, duševná a fyzická stránka človeka).

Učiteľ sa musí v prvom rade usilovať o to, aby žiak nadobudol čo najviac poznatkov o sebe samom, a podľa toho určiť rozsah a hĺbku poskytovaných poznatkov.

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Poznávať prírodu v priamom kontakte,
- poznať dôležitosť ochrany prírody.

OBSAH

Poznávanie prírody

Pozorovanie zmien v prírode podľa ročných období.

Triedenie prírody na živú a neživú.

Význam neživej a živej prírody pre človeka, jej využitie.

Neživá príroda

Pôda.

Horniny.

Drevo.

Živá príroda

Človek

Spoznávanie vlastného tela dotykom 12 a viacerých častí tela, ich pomenovanie.

Ochrana zdravia pred chorobou a úrazom.

Živočích

Domáce zvieratá – poznať ďalšie druhy, význam, využitie,

Časti tela zvierat: hlava, trup, končatiny.

Voľne žijúce zvieratá – význam, využitie.

Rastliny

Byliny a dreviny,

Časti rastlinného tela: koreň, stonka, list, kvet, plod.

Význam rastlín pre človeka a živočích, ich využitie.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Získať základné poznatky o stavbe a činnosti jednotlivých sústav ľudského tela,
- prehĺbiť základné poznatky o starostlivosti o zdravie, škodlivosti fajčenia, alkoholu a toxikománie,
- poznať niektoré rastliny a zvieratá miestnej oblasti.

OBSAH

Zo živej prírody

Človek

- Človek ako súčasť živej prírody.
- Spoločné a odlišné znaky človeka od ostatných živočíchov.
- Meranie výšky a hmotnosti.

Oporná a pohybová sústava

- Ľudská kostra.
- Význam telesnej aktivity pre vývin kostry a svalov.

Sústava krvného obehu

- Krv, význam krvi pre človeka.
- Srdce – jeho činnosť.
- Ochrana pred nákazlivými chorobami, význam očkovania.

Dýchacia sústava

- Stavba a činnosť dýchacej sústavy.
- Starostlivosť o čistotu ovzdušia.
- Škodlivosť fajčenia.

Tráviaca sústava

- Stavba a činnosť tráviacej sústavy.
- Zásady správnej výživy.
- Hygiena potravín.

Vylučovacia sústava

- Stavba a činnosť obličiek, močové cesty.
- Choroby vylučovacej sústavy, prevencia.

Koža

- Funkcia kože.
- Deriváty kože - vlasy, nechty.
- Zásady prvej pomoci pri poranení kože.
- Význam telesnej hygieny pre zdravie.

Rastliny

V lese

- Lesné dreviny - ihličnaté, listnaté, stromy a kríky.
- Byliny: papraď samčia, jahoda lesná, machy, lišajníky, liečivé byliny.
- Huby: jedovaté: muchotrávka zelená, nejedlé: hriab satanský, jedlé: hriab dubový.
- Význam lesov, ich ochrana.

V záhrade a sade

- Záhrady a sady v rôznych ročných obdobiach.
- Pestovanie rastlín a starostlivosť o ne v rôznych ročných obdobiach.
- Zelenina, ovocné stromy, kry a byliny; okrasné stromy, kry a kvety.
- Zber úrody a jej spracovanie.

Na poli

- Hospodársky významné rastliny - obilniny, okopaniny, olejniny, krmoviny.

Na lúke

- Trávy, ďatelina lúčna, lúčne kvety.
- Liečivé rastliny.

Živočíchy

Tečúcich, stojatých a brehov vôd

Kapor obyčajný, korytnačka bahenná, pstruh potočný, štika obyčajná, ondatra pižmová, kačica divá, užovka obyčajná, skokan hnedý, komár piskľavý.

Chránené živočíchy

Rosnička zelená, bocian biely.

Lesné živočíchy

Srna hôrna, ropucha krátkonohá, ďateľ veľký, vretenica obyčajná.

Živočíchy žijúce na lúkach a pasienkoch

Ovca domáca, tur domáci, jašterica obyčajná, koník lúčny, lienka veľká, motýle, ovad hovädzí.

Živočíchy žijúce na poli

Zajac poľný, hraboš poľný, jarabica poľná, bažant obyčajný, škovránok poľný, svrček poľný.

Škodcovia

Pásavka zemiaková, krtonôžka obyčajná.

Živočíchy žijúce v záhrade a v sade

Krt obyčajný, jež bledý, hrdlička záhradná, drozd čierny, sýkorka veľká, vrabec domový, škorec obyčajný, mlynárik kapustový, chrúst obyčajný, obalovač jablčný, slimák záhradný, dážd'ovka obyčajná.

Opel'ovače

Včela medonosná, čmeľ zemný.

Voda a vzduch

Voda

Voda – pitná, úžitková, rozdiel, využitie.

Význam vody pre život rastlín, živočíchov a človeka

Zdroje znečisťovania vôd.

Ochrana vôd, najmä zdrojov pitnej vody.

Vzduch

Význam vzduchu pre život rastlín, živočíchov a človeka.

Ochrana ovzdušia pred znečisťovaním.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Oboznámiť žiakov so stavbou Zeme a života na nej,
- poznať najdôležitejšie horniny a nerasty nachádzajúce sa v najbližšom regióne školy a na Slovensku.

OBSAH

Živá a neživá príroda.

Vzťahy medzi živou a neživou prírodou.

Vznik a vývoj Zeme

Názory na vznik Zeme.

Stavba Zeme.

Vznik a vývoj zemskej kôry.

Vznik a vývoj života na Zemi. Vývoj človeka.

Zloženie zemskej kôry

Nerasty. Horniny. Najdôležitejšie nerasty a horniny Slovenska a ich využitie.

Ťažba hornín a nerastov.

Zvetrávanie hornín a nerastov.

Pôda

Vznik pôdy.

Zloženie pôdy.

Pôdne typy.

Význam pôdy pre pestovanie rastlín.

Ochrana pôdy a jej význam pre človeka.

Zem - životné prostredie človeka

Znečisťovanie životného prostredia - ozónové diery, poruchy atómových elektrární, úniky ropy v moriach, škodlivé exhaláty v ovzduší, poľnohospodárska výroba.

Určiť znečisťovateľa prírody v najbližšom okolí.

Ochrana prírody

Národné parky, chránené krajinné oblasti, štátne prírodné rezervácie - v širšom regióne školy.

Technologické opatrenia - čističky vôd, zachytávanie exhalátov filtrami, biotechnológie.

Zákonná ochrana živej a neživej prírody.

PROCES

Vyučovanie biológie realizujeme v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia, najmä prostredníctvom vychádzok, exkurzií zameraných na konkrétny cieľ.

Dôležité súčasťou výučby biológie sú aj pomôcky: encyklopédie, obrazy, preparácie zvierat, zbierky a krátke filmy – DVD, CD, internet a iné.

Konkrétne druhy rastlín, živočíchov a ich počet určuje vyučujúci podľa schopností žiaka s AU alebo PVP s MP a regiónu, v ktorom sa škola nachádza.

Vymenované druhy rastlín a živočíchov slúžia len ako príklad, poskytujú možnosť výberu.

DEJEPIS
PRE 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

2012

8. ROČNÍK

8. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Vytvárať u žiakov elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania,
- rozlišovať minulosť a prítomnosť,
- priblížiť život ľudí v dávnej minulosti.

OBSAH

Od blízkeho k vzdialenému

Priestor a čas

Prírodný a historický čas.

Meniny, narodeniny, letopočet, sviatky.

Fotografie – obrazová spomienka, rodinný album.

„Rodostrom“ najbližšej rodiny.

Pamiatky v priestore a čase

Pomník, pamätník – žiaci poznajú historickú udalosť, osobnosť, ktorú pripomína navštívený pomník, pamätník, pamätnú tabuľu v mieste kde žiaci žijú.

Návšteva miestneho cintorína.

Legendy, mýty, povesti, náboženstvo

Povesti, legendy a príbehy z minulosti svojho regiónu.

Návšteva sakrálnych objektov v mieste bydliska.

Príbehy svätých spätých s regiónom.

Od lovca k roľníkovi a remeselníkovi

Spôsob života a obživy pravekých zberačov, lovcov, roľníkov.

Pracovné nástroje, odev, zbrane pravekých ľudí.

8. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Vytvárať u žiakov elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania,
- rozlišovať minulosť a prítomnosť,
- priblížiť život ľudí v dávnej minulosti.

OBSAH

Od blízkeho k vzdialenému

Priestor a čas

Prírodný a historický čas.

Meniny, narodeniny, letopočet, sviatky.

Fotografie – obrazová spomienka, rodinný album.

„Rodostrom“ najbližšej rodiny.

Pamiatky v priestore a čase

Pomník, pamätník – žiaci poznajú historickú udalosť, osobnosť, ktorú pripomína pomník, pamätník, pamätná tabuľa v mieste kde žijú.

Návšteva múzea.

Minulosť našej školy

Školská kronika.

Legendy, mýty, povesti, náboženstvo

Povesti, legendy a príbehy z minulosti svojho regiónu.

Návšteva sakrálnych objektov v mieste bydliska.

Príbehy svätých spätých s daným regiónom.

Človek v premenách priestoru a času

Od lovca k roľníkovi a remeselníkovi.

Spôsob života a obživy. Bydlisko.

Odev, pracovné nástroje, zbrane.

8. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Utvárať elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania,
- poznať najdôležitejšie obdobia našich národných dejín.

OBSAH

Prvá svetová vojna

Príčiny I. svetovej vojny, priebeh a dôsledky.

Slovensko v rokoch 1914 - 1918

Slovensko v čase I. svetovej vojny: slovenský a český domáci a zahraničný odboj (M. R. Štefánik, T. G. Masaryk, A. Hlinka, E. Beneš).

Vznik ČSR 28.10.1918.

Slovensko v Československej republike v r. 1918 - 1938

Postavenie Slovenska a Slovákov v ČSR.

Vývoj hospodárskej situácie v ČSR. Hospodárska kríza, vyst'ahovalectvo.

Mnichovská dohoda a jej dôsledky pre ČSR.

Druhá svetová vojna v r. 1939 - 1945

Druhá svetová vojna: príčiny, priebeh, dôsledky.

Život v okupovanej Európe. Holokaust.

Činnosť vodcov: Hitler, Stalin, Churchil, Roosevelt.

Domáci a zahraničný protifašistický odboj. Vplyv vojny na život občanov.

Slovenské národné povstanie.

Obnovenie ČSR.

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Vytvárať u žiakov elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania,
- rozlišovať minulosť a prítomnosť,
- priblížiť život ľudí v dávnej minulosti.

OBSAH

Od blízkeho k vzdialenému

Priestor a čas

Prírodný a historický čas.

Meniny, narodeniny, letopočet, sviatky.

Fotografie – obrazová spomienka, rodinný album.

„Rodostrom“ najbližšej rodiny.

Pamiatky v priestore a čase

Pomník, pamätník – žiaci poznajú historickú udalosť, osobnosť, ktorú pripomína pomník, pamätník, pamätná tabuľa v mieste kde žijú.

Návšteva múzea.

Minulosť našej školy

Album triedy, spolužiakov.

Legendy, mýty, povesti, náboženstvo

Povesti, legendy a príbehy z minulosti svojho regiónu.

Návšteva sakrálnych objektov v obci, príbehy svätých.

Človek v premenách priestoru a času

Od lovca k roľníkovi a remeselníkovi.

Spôsob života a obživy. Bydlisko.

Odev, pracovné nástroje, zbrane.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Vytvárať u žiakov elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania,
- rozlišovať minulosť a prítomnosť,
- priblížiť život ľudí v dávnej minulosti.

OBSAH

Od blízkeho k vzdialenému

Priestor a čas

Prírodný a historický čas.

Meniny, narodeniny, letopočet, sviatky.

Fotografie – obrazová spomienka, rodinný album.

„Rodostrom“ najbližšej rodiny.

Pamiatky v priestore a čase

Pomník, pamätník – žiaci poznajú historickú udalosť, osobnosť, ktorú pripomína pomník, pamätník, pamätná tabuľa v mieste kde žijú.

Návšteva múzea.

Minulosť našej školy

Školská kronika.

Legendy, mýty, povesti, náboženstvo

Povesti, legendy a príbehy z minulosti svojho regiónu.

Návšteva sakrálnych objektov v obci, príbehy svätých.

Človek v premenách priestoru a času

Spôsob života, odev, pracovné nástroje, obydlie v minulosti (výber obdobia na základe schopností a možností žiaka).

Porovnávanie obrazových materiálov, ilustrácii z minulosti a súčasnosti.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Poznať najdôležitejšie obdobia našich národných dejín, významné historické udalosti a osobnosti.

OBSAH

Svet po druhej svetovej vojne

Politické rozdelenie Európy: na západnú a východnú (komunistická diktatúra).

Slovensko po roku 1945

Slovensko v obnovenom Československu.

Postavenie Slovenska v ČSR po roku 1945.

Politické zmeny: 1948, 1968, 1989.

Industrializácia, kolektivizácia, politická emigrácia, protikomunistický odboj, prenasledovanie cirkví.

Veda, kultúra, školstvo.

Na ceste k demokracii

Pád komunizmu.

Formovanie demokratickej spoločnosti.

Vznik samostatnej Slovenskej republiky (1.1.1993).

Slovenská republika v medzinárodných štruktúrach.

PROCES

Vytvoriť u žiakov s AU alebo PVP s MP elementárne historické predstavy je možné predovšetkým na základe obrazového vnímania. Učiteľ preto využíva všetky dostupné obrazové materiály – staré fotografie, ilustrácie z kníh, internet a iné zdroje.

Žiak s AU alebo PVP s MP by mal podľa svojich schopností a možností získať „historické“ skúsenosti a poznatky predovšetkým z miestnej, regionálnej a v 3. úrovni aj celoslovenskej perspektívy.

Žiakov vo všetkých úrovniach vedieme k tomu, aby mali v úcte svoj vlastný národ, úctu k iným národom a etnikám, rešpektovali historické, kultúrne a iné odlišnosti ľudí a spoločností.

GEOGRAFIA
PRE 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

2012

8. ROČNÍK

8. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Poznávať miestnu krajinu,
- orientovať sa v miestnej oblasti,
- vedieť najdôležitejšie údaje o obci, v ktorej žiak žije,
- vedieť čo je to mapa.

OBSAH

Orientácia na mape a v miestnej krajine

Orientácia v obci – poznať názvy ulíc, ktoré sú dôležité pre žiaka, križovatky, orientačných tabúl.

Dopravné značky súvisiace s cestnou premávkou - pre chodcov a cyklistov.

Správanie sa chodcov na ceste, pravidiel cestnej premávky pre cyklistov.

Poznávanie dominantných prvkov obce, pamätihodnosti, významné objekty.

Inštitúcie a zariadenia – obchody, služby, správne inštitúcie, zdravotnícke zariadenia, stanica polície, požiarny útvar, kultúrne a športové zariadenia a iné.

Charakteristika miestnej krajiny na základe pozorovania. Vychádzky do bezprostredného okolia obce.

Jednoduchý opis krajiny – nížina, vrchovina, pohorie, rieka.

Krajina – mestská/viediecka; zalesnená/nezalesnená; poľnohospodárska/priemyselná.

Mapa – zmenšené zobrazenie geografickej reality.

Chránené krajinné oblasti regiónu.

Dopravné spojenia miestnej obce s najbližším okolím.

8. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Poznávať miestnu krajinu,
- vedieť najdôležitejšie údaje o mieste bydliska,
- poznávať svoju vlasť,
- začať pracovať s mapou s pomocou učiteľa.

OBSAH

Zem a jej zobrazenie

Glóbus – zobrazenie Zeme. Základné pohyby Zeme.

Orientácia na mape a v miestnej krajine

Mapa – farby na mape, značky, orientácia na mape miestnej krajiny.

Určovanie hlavných svetových strán.

Mapa Slovenskej republiky - poloha, hranice štátu.

Naše mesto, obec na mape, poloha vzhľadom k hlavnému mestu.

Košice a iné väčšie, známe mestá na mape.

Slovenská republika

Historické pamiatky a kultúrne dominanty v Bratislave, v Košiciach a iných mestách.

Doprava v SR – letecká, železničná, lodná.

Priemysel – podľa regiónu.

8. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Získať základné poznatky o svete,
- orientovať sa na mape,
- získať poznatky o ochrane a tvorbe životného prostredia.

OBSAH

Zem a jej znázornenie na mape

Druhy máp. Glóbus. Poludníky a rovnobežky.

Podnebné pásma Zeme.

Svetadiely a oceány.

Svetadiely

Afrika

Poloha, rozloha, povrch.

Podnebie, vodstvo.

Rastlinstvo, živočíšstvo.

Obyvateľstvo.

Hospodárstvo, štáty.

Ázia

Poloha, rozloha, povrch.

Podnebie, vodstvo.

Rastlinstvo, živočíšstvo.

Obyvateľstvo.

Štáty južnej Ázie.

Štáty východnej Ázie.

Amerika

Poloha, rozloha, povrch, vodstvo.

Podnebie, rastlinstvo, živočíšstvo.

Obyvateľstvo.

Štáty severnej Ameriky.

Štáty strednej a južnej Ameriky.

Austrália

Poloha, rozloha, povrch, vodstvo, podnebie, rastlinstvo, živočíšstvo.

Obyvateľstvo.

Antarktída

Poloha, podnebie, rastlinstvo, živočíšstvo, obyvatelia.

Oceány

Tichý oceán a Oceánia.

Atlantický a Severný ľadový oceán.

Indický oceán.

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Poznávať miestnu krajinu,
- poznávať svoju vlasť,
- začať pracovať s mapou s pomocou učiteľa.

OBSAH

Zem a jej zobrazenie

Glóbus – zobrazenie Zeme. Základné pohyby Zeme.

Kozmonautika.

Orientácia na mape a v miestnej krajine

Mapa – farby na mape, značky.

Nížina, vrchovina, pohorie, rieka na mape.

Určovanie hlavných svetových strán.

Slovenská republika na mape.

Naše mesto, obec na mape.

Vychádzky do najbližšieho okolia obce.

Slovenská republika

Bratislava – hlavné mesto SR (obraz).

Historické pamiatky a kultúrne dominanty v Bratislave.

Doprava Bratislavy.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Poznávať miestnu krajinu,
- poznávať svoju vlasť,
- začať pracovať s mapou s pomocou učiteľa.

OBSAH

Zem a jej zobrazenie

Glóbus – zobrazenie Zeme. Základné pohyby Zeme.

Vesmír – Slnečná sústava. Kozmonautika.

Svetadiely, oceány.

Orientácia na mape a v miestnej krajine

Mapa – farby na mape, značky, orientácia na mape miestnej krajiny.

Určovanie hlavných svetových strán.

Mapa Slovenskej republiky - hranice štátu.

Naše mesto, obec na mape.

Určovanie väčších miest na mape, ktoré sú naj bližšie k žiakovmu bydlisku (Trnava, Nitra, Poprad, Prešov, Košice a iné).

Slovenská republika

Historické pamiatky a kultúrne dominanty vo veľkých mestách SR podľa výberu učiteľa.

Doprava v SR – letecká, železničná, lodná.

Priemysel – podľa regiónu.

Rekreačné strediská v SR.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Získať základné poznatky o svete,
- získať základné poznatky o svojej krajine,
- naučiť sa pracovať s rôznymi druhmi máp,
- ochraňovať životné prostredie

OBSAH

Vznik a vývoj Zeme

Svetadiely

Afrika, Ázia, Amerika, Austrália, Antarktída, Európa.

Európa

Štáty Európy.

Slovensko

Rozloha, poloha SR, hranice.

Povrch. Rastlinstvo a živočíšstvo SR. Ochrana prírody. Prírodné rezervácie a chránené územia. Vodstvo.

Podnebie.

Bratislava – hlavné mesto Slovenskej republiky.

Priemysel.

Doprava.

Regióny Slovenska. Povrch. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárstvo. Priemysel. Doprava.

Mestá. Rekreačné oblasti, chránené prírodné oblasti.

Zemepis príslušného regiónu

OBČIANSKA NÁUKA
PRE 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

2012

8. ROČNÍK

8. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Vedieť osobné údaje,
- orientovať sa v priestore,
- porozumieť časovým údajom a vzťahom,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Základné údaje o sebe: meno, priezvisko, vek, bydlisko, adresa.

Mená rodičov, zamestnanie, vek dátum narodenia.

Orientácia v čase – názvy mesiacov, skladba roka – mesiace, týždne, dni.

Orientácia v priestore, zvládnutie pokynov: von, dnu, hore, dolu, pred, za.

Samostatná návšteva jednotlivých miestností v známej budove.

Spoznávanie najbližšieho okolia školy.

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava – cestovanie v dopravnom prostriedku na dlhšiu vzdialenosť, zakúpenie cestovného lístka s pomocou.

Vedieť využiť informačné služby s pomocou – vlak, autobus.

Telefonovanie s pomocou, vedieť čísla: 150, 155, 158.

Pošta – samostatná orientácia, resp. s pomocou v priestoroch budovy.

Obchod – zvládnutie s pomocou jednoduchého nákupu, platenie nákupu s pomocou.

Využívanie ďalších služieb s pomocou – oprava obuvi, čistiareň a iné, podľa možností obce.

Objednanie jedla a pitia s minimálnou pomocou.

Oboznámenie sa s ubytovacími zariadeniami podľa možností miestnej oblasti.

Privolanie (aj telefonicky) lekárskej služby, návšteva zdravotného strediska, lekára a lekárne spojené s drobným nákupom, napr. obväzu, rýchloobväzu s pomocou.

Samostatne ošetriť drobné poranenie.

Vyjadriť, opísať bolesť, zdravotný problém, vedieť odmerať telesnú teplotu.

8. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Orientovať sa v čase a priestore,
- orientovať sa v miestnej oblasti,

- poznať hlavné zásady pravidiel cestnej premávky,
- osvojiť si zásady správnej životosprávy,
- získať základné poznatky o živote v spoločnosti.

OBSAH

Rodina, škola a obec

Príbuzenské vzťahy. Chápanie rozdielu medzi príbuzenskými vzťahmi a inými, napr. vzťah učiteľ - žiak.

Zamestnanie rodičov.

Úloha rodiny a školy, vzťahy medzi spolužiakmi, učiteľom.

Škola – orientácia v širšom okolí školy.

Obec – doprava, najbližšie veľké mesto, potok, rieka, vrch, atď.

Verejné zariadenia a úrady obce: miestny úrad, pošta, zdravotné stredisko, lekáreň, policajná stanica, hasičská stanica, kultúrny dom, atď., podľa miestnych podmienok.

Názvy ulíc, námestí, pamätihodností obce.

Významné závody v miestnej oblasti.

Vychádzky do okolia školy a obce.

Orientácia v čase a priestore

Ročné obdobia a ich charakteristické znaky.

Určovanie času na hodinách.

Opakovanie pojmov: včera, dnes, zajtra, ráno, večer, budúci rok, minulý rok.

Dni v týždni, mesiace v roku, dátum.

Dátum a miesto svojho narodenia.

Určenie miesta vzhľadom na určitý objekt, napr. školy.

Doprava, pravidlá cestnej premávky

Dopravné prostriedky.

Nákladná a osobná doprava.

Cestovanie vlakom – železničná stanica, osobný vlak, nákladný vlak, cestovné lístky.

Cestovanie autom.

Letecká doprava – osobná, nákladná, letisko.

Lodná doprava – osobná, nákladná, riečna, ...

Cestovanie dopravnými prostriedkami podľa miestnych podmienok.

Správanie sa v dopravných prostriedkoch.

Pravidlá cestnej premávky pre chodcov.

Dopravné značky určené pre chodcov, signalizačné zariadenia riadiace dopravu.

Starostlivosť o zdravie

Správna životospráva, spánok, odpočinok.

Nebezpečenstvo predávkovania liekmi.

Škodlivosť omamných látok, vrátane fajčenia a konzumovania alkoholických nápojov
Ošetrovanie chorého člena rodiny.

Návšteva polikliniky, nemocnice, lekárne.

História a spoločnosť

Historické pamiatky v miestnom prostredí.

Štátne symboly – štátna vlajka, štátna hymna

Prezident Slovenskej republiky, jeho úloha v štáte.

8. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Poznať úlohy štátu,
- oboznámiť sa so sústavou štátnych orgánov a ich funkciou,
- pochopiť dôležitosť a zodpovedný prístup k priateľstvu, manželstvu a rodičovstvu.

OBSAH

Charakteristika štátneho zriadenia SR

Vznik, funkcia a úloha štátu.

Demokratické základy Slovenského štátu.

Ústava – základný zákon štátu.

Vláda Slovenskej republiky – jej zloženie.

Prezident Slovenskej republiky – jeho postavenie a právomoc.

Národná rada Slovenskej republiky (NR SR) – je jediným ústavodarným a zákonodarným orgánom Slovenskej republiky. Poslanie NR SR.

Orgány miestnej samosprávy – miestne zastupiteľské zbory, ich voľba, zloženie a poslanie, výkonné orgány obce, mesta.

Priateľstvo, láska, manželstvo

Dospievanie - zmeny telesné a duševné, ich biologické a sociálne príčiny, problémy dospievania.

Priateľstvo - podstata priateľstva, vhodné a nevhodné priateľstvá. Vzťah medzi chlapcami a dievčatami.

Priateľstvo a láska - výber partnera, kritériá výberu. Zásady súladu v partnerských vzťahoch.

Manželstvo - predpoklady pre uzavretie manželstva a manželské spolužitie. Príčiny rozvodovosti, jej dôsledky a prevencia.

Rodičovstvo - zodpovedný prístup k nemu. Funkcie rodiny. Práva detí. Vyživovacia povinnosť rodičov voči deťom. Postavenie muža a ženy v rodine. Zodpovednosť rodičov za starostlivosť o deti a za ich správnu výchovu. Ako si predstavujeme svoj budúci život.

PROCES

V predmete občianska náuka odporúčame učiteľom, aby pristupovali k vymedzenému obsahu ako k otvorenému systému - učivo možno dopĺňať alebo redukovať. Jednotlivé témy plnia funkciu námetov na jednotlivé hodiny. Učiteľ by mal zvoliť iba také témy, ktoré podľa jeho názoru žiak s autizmom zvládne.

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Vedieť osobné údaje,
- porozumieť časovým údajom a vzťahom,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Základné údaje o sebe – meno, priezvisko, vek, bydlisko, adresa.

Mená rodičov, zamestnanie, vek dátum narodenia.

Orientácia v čase, skladba roka – mesiace, týždne, dni; skladba hodiny – minúty, sekundy.

Orientácia podľa hodín.

Orientácia v priestore, zvládnutie pokynov: von, dnu, ..., pravo-ľavá orientácia..

Spoznávanie okolia školy s použitím dopravy, podľa miestnych možností.

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava – cestovanie v dopravnom prostriedku na dlhšiu vzdialenosť, zakúpenie cestovného lístka s pomocou.

Vedieť využiť informačné služby podľa potreby s minimálnou pomocou.

Telefonovanie s minimálnou pomocou.

Pošta – orientácia v priestoroch budovy.

Obchod – zvládnutie jednoduchého nákupu, platenie nákupu s pomocou.

Vyhľadávanie, objednávanie a využívanie služieb podľa možností miestnej oblasti – reštaurácia, cukráreň, ubytovanie, lekár, lekáreň a iné s minimálnou pomocou.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Orientovať sa v príbuzenských vzťahoch,
- orientovať sa v čase a priestore,
- orientovať sa v miestnej oblasti,
- poznať hlavné zásady pravidiel cestnej premávky,
- osvojiť si zásady správnej životosprávy,
- získať základné poznatky o živote v spoločnosti,
- utvárať elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania.

OBSAH

Rodina, škola a obec

Príbuzenské vzťahy, rozlišovať medzi príbuzenskými vzťahmi a inými, napr. vzťah učiteľ - žiak.

Zamestnanie rodičov, starých rodičov.

Zameranie súrodencov – škola, práca.

Verejné zariadenia a úrady obce: miestny úrad, pošta, zdravotné stredisko, lekárň, rýchla pomoc, policajná stanica, hasičská stanica, kultúrny dom a iné.

Názvy ulíc, námestí, pamätihodností obce.

Dôležité závody a inštitúcie v miestnej oblasti.

Vychádzky do okolia školy a obce, exkurzie.

Orientácia v čase a priestore

Ročné obdobia a ich charakteristické znaky.

Určovanie času na rôznych hodinách.

Dni v týždni, mesiace v roku, dátum.

Dátum a miesto svojho narodenia.

Kalendár - významné udalosti v živote slovenského národa.

Doprava, pravidlá cestnej premávky

Dopravné prostriedky.

Druhy dopravných prostriedkov.

Cestovný poriadok.

Cestovanie dopravnými prostriedkami podľa miestnych podmienok.

Správanie sa v dopravných prostriedkoch.

Starostlivosť o zdravie

Osobná hygiena a jej význam v prevencii ochorenia.

Ochrana pred infekčnými a civilizačnými ochoreniami. Nebezpečenstvo AIDS.

Zdravotné stredisko – praktický lekár, lekár špecialista.

Objednanie sa u lekára, opis zdravotného problému, recept, návšteva lekárne.

Karta poistenca.

Škodlivosť fajčenia, konzumovania alkoholických nápojov a drog pre mladého človeka, boj proti ich používaniu, negatívny príklad dospelých.

Sexuálna výchova.

Prvá pomoc.

História a spoločnosť

Historické pamiatky v miestnom prostredí.

Štátne symboly - štátny znak, štátna vlajka, štátna hymna
Prezident Slovenskej republiky, jeho úloha a význam pre štát.
Hlavné mesto Slovenskej republiky.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

– Upevniť, prehĺbiť a doplniť poznatky, ktoré žiaci získali v predchádzajúcich ročníkoch.

OBSAH

Slovenská republika

Štátne symboly.

Prezident republiky, vláda SR, poslanci.

Obyvateľstvo SR. Rovnoprávnosť všetkých občanov.

Tolerancia k iným národnostiam a náboženstvám.

Základné práva a povinnosti občanov. Zakotvenie občianskych práv a slobôd v Ústave SR a republikových ústavách. SR – demokratický štát.

Význam demokratických premien v našom štáte pre celoeurópsku spoluprácu.

Slovenské hospodárstvo

Trhové hospodárstvo Slovenskej republiky.

Vlastníctvo v demokratickej spoločnosti: štátne, družstevné, súkromné.

Peniaze, peňažné ústavy, banky, ich funkcia.

Rodinný rozpočet, štátny rozpočet.

Podnikanie. Sociálna politika štátu: politika zamestnanosti, úrady práce, záchranná sociálna sieť, životné minimum.

Čo by mal občan vedieť

Občiansky preukaz, karta poistenca a iné dôležité doklady pre občana.

Zmenená pracovná schopnosť (ZPS).

Úrady štátnej správy a miestnej samosprávy, ich kompetencie.

Medzilidské vzťahy na pracovisku, riešenie pracovných problémov, voľný čas a jeho využitie.

Ochorenie, dodržiavanie liečebného poriadku, nemocenské dávky.

Rozličné formy poistenia, sporenia. Záujmové organizácie, odbory.

PROCES

V predmete občianska náuka odporúčame učiteľom, aby pristupovali k vymedzenému obsahu ako k otvorenému systému - učivo možno dopĺňať alebo redukovať. Jednotlivé témy plnia

funkciu námetov na jednotlivé hodiny. Učiteľ si zvolí iba také, ktoré podľa jeho názoru žiak s AU alebo ďalšími PVP s MP zvládne.

ETICKÁ VÝCHOVA
PRE 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

2012

8. ROČNÍK

CIELE

- Oboznámiť žiakov so základnými pojmami spojenými s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami,
- Naučiť žiakov chápať základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami, pravdou a dobrým menom,
- rešpektovať ľudí s inými názormi, zároveň však ostať sám sebou,
- formulovať svoje životné ciele,
- poznať základné mravné normy,
- zaujať správny postoj k otázkam súvisiacim so sexualitou, manželstvom a rodinou.

OBSAH

Zdroje etického poznania ľudstva

Etika, mravné hodnoty a normy, svedomie
Pozitívne vzory (príklad zreých osobností)
Literatúra, náboženstvo, umenie a ľudová slovesnosť

Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota

Ochrana života a starostlivosť o zdravie ako etický problém
Základy duševnej hygieny
Lekárska etika (eutanázia, génová manipulácia)

Etické aspekty manželstva, rodinného a sexuálneho života

Sebaovládanie ako podmienka zdravého sexuálneho života
Priateľstvo, zamilovanosť, známosť, láska, manželstvo. Plánované rodičovstvo, antikoncepcia, prirodzené metódy regulácie počatia, interrupcia a jej následky (psychické a fyzické)

Ekonomické hodnoty a etika

Vlastníctvo a peniaze ako prostriedok a ako cieľ
Sporivosť, podnikavosť, umenie hospodáriť
Svojpomoc, solidarita, pomoc sociálne slabším
Poctivosť, ochrana spotrebiteľa

Dobré meno a pravda ako etické hodnoty

Poznanie a pravda ako etické hodnoty
Pravda a lož. Tajomstvo. Je vždy nesprávne nepovedať pravdu?
Česť, dobré meno, ublíženie na cti

Tvorivosť v medziludských vzťahoch

Tvorivosť v zamestnaní a v povolání
Mravné aspekty národného uvedomenia a demokratického občianstva

9. ROČNÍK

CIELE

- Prehľbiť a upevniť poznatky zo základných tém etickej výchovy,
- prehľbiť komunikačnú schopnosť orientovanú na riešenie problémov a vedenie dialógu,
- podporovať zdravý životný štýl,
- predchádzať rozličným typom závislosti,
- zaujať správny postoj k otázkam každodenného života.

OBSAH

Prehĺbenie povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti vôbec

Dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k sebe.

Pozitívne hodnotenie druhých.

Význam priateľstva pre človeka.

Rozvoj záujmov.

Prehĺbenie komunikačnej schopnosti

Verbálna a neverbálna komunikácia.

Počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov.

Asertivita – požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika.

Zdravý životný štýl

Ochrana telesného a duševného zdravia ako etickej hodnoty.

Uvedomenie si vlastnej hodnoty.

Skromnosť, nepovyšovať sa nad iných.

Dobroprajnosť (v oblasti materiálnej a duchovnej), vedieť sa tešiť spolu s inými.

Cieľavedomosť, pracovitosť, usilovnosť.

Sexuálny život – význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom.

Primerané vyjadrovanie svojich citov, veselosť, sebaovládanie.

Závislosti znehodnocujúce a ohrozujúce zdravie a život

Fajčenie, alkohol, omamné látky.

Konzumný a nezodpovedný sex.

Hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie.

Sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť.

Prosociálne správanie a masmediálne vplyvy

Spolupráca, pomoc, delenie sa.

Reálne a zobrazené vzory.

Prosociálne vzory v masmédiách (osobné i kolektívne).

Televízna pseudorealita a jej hodnotenie.

Výchova kritického diváka.

Možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.

Námety podľa záujmu žiakov a výberu učiteľa

Námety zamerané na obdobie dospievania, vzťahu k životu a k ľuďom.

POUŽITÁ A ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

BRATSKÁ, M.: Metódy aktívneho sociálneho učenia a ich aplikácia. Bratislava: Univerzita Komenského, 1994.

LENCZ, L.: Pedagogika etickej výchovy. Bratislava: MC, 1992.

LENCZ, L. – KRIŽOVÁ, O.: Metodický materiál k predmetu Etická výchova. 3. vyd. Prešov: MPC, 2004, 150 s.

ROCHE – OLIVAR, R.: Etická výchova. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 1992.

JOYEUX, H.: Přichází puberta. Sexuální výchova od 10 do 13 let. Praha: Portál, 1994.

KRÍŽOVÁ, O.: Prosociálna výchova ako východisko pre spolužitie. Bratislava: MPC, 2006.

PREVENDÁROVÁ, J. – KUBÍČKOVÁ, G.: Základy rodinnej a sexuálnej výchovy. Bratislava: SPN – Mladé letá, 1998, 88 s. ISBN-80-08-02746-0.

BAGALOVÁ, Ľ. – GOGOLOVÁ, D.: Ľudské práva a zručnosti potrebné na ich uplatnenie. Bratislava: Štátny pedagogický ústav Bratislava, 2007, 116 s. ISBN 978-80-89225-26-2.

MATEMATIKA
PRE 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

2012

8. ROČNÍK

8. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Tvorit' skupiny z rozličných predmetov,
- pochopiť množstvo 8 a 9,
- poznať a vedieť kresliť základné geometrické tvary.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností.

Triedenie predmetov podľa vlastností.

Vzťahy: ťažký – ľahký, mäkký – tvrdý.

Orientácia v priestore, zvládnutie pokynov: von, dnu, hore, dole....

Orientácia v čase, pojmy: hodina, minúta.

Číslo 8 a 9, počítanie do 8 a 9, čítanie a písanie číslíc 8 a 9.

Prirad'ovanie predmetov k číslu 8 a 9.

Prirad'ovanie čísla 8 a 9 k predmetom.

Základné geometrické tvary a ich kreslenie, kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník.

Valec – prirad'ovanie, triedenie a spoznanie valca medzi predmetmi každodenného života.

8. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Sčítovať a odčítovať v obore prirodzených čísel do 100, bez prechodu cez desiatku,
- osvojiť si a využívať jednotku dĺžky,
- osvojiť si a využívať jednotku hmotnosti,
- osvojiť si a využívať jednotku objemu,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote, napr. bankovky pri nákupe.

OBSAH

Porovnávanie a triedenie predmetov podľa dĺžky a veľkosti a objemu

Pomenovanie a triedenie rovinných útvarov: kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník.

Rysovanie čiar, meranie na cm, jednotka 1 centimeter.

Váženie predmetov, jednotka 1 kilogram.

Meranie objemu, jednotka 1 liter.

Sčítovanie jednociferného čísla s dvojciferným, bez prechodu cez desiatku, v obore do 100.

Odčítavanie jednociferného čísla od dvojciferného, bez prechodu cez desiatku, v obore do 100.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Používanie kalkulačky.

Kupovanie, platenie a počítanie so skutočnými peniazmi.

8. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Osvojiť si písomné delenie,
- osvojiť si pojem zlomok a základné počtové výkony so zlomkami,
- osvojiť si základné počtové výkony s desatinným číslom,
- vedieť merať uhly,
- vedieť vypočítať obsah rovinných útvarov,
- vedieť vypočítať obvod a obsah kruhu,
- osvojiť si základné priestorové útvary: kužeľ a ihlan.

OBSAH

Písomné delenie jednociferným deliteľom so zvyškom.

Písomné delenie dvojciferným deliteľom s použitím kalkulačky.

Zlomky, názorné objasnenie pojmu zlomok, čitateľ, menovateľ, zlomková čiara.

Výpočet zlomkovej časti z čísla, na základe znázornenia.

Názorné uvedenie rovnosti dvoch zlomkov.

Desatinný zlomok, rovnosť desatinných zlomkov.

Zápis desatinného zlomku v desiatkovej sústave (desatinná čiarka).

Desatinné číslo.

Porovnávanie desatinných čísel.

Zaokrúhľovanie desatinných čísel na konkrétnych veličinách: peniaze, hmotnosť, dĺžka.

Sčítovanie a odčítavanie desatinných čísel.

Násobenie desatinných čísel.

Delenie desatinných čísel.

Delenie dvoch prirodzených čísel - podiel je desatinné číslo.

Delenie desatinného čísla číslom prirodzeným.

Uhol, pojmy: veľkosť uhla, základná jednotka – stupeň, uhlomer, meranie veľkosti uhla, vyznačovanie uhla danej veľkosti.

Základné jednotky obsahu rovinných obrazcov: cm^2 , dm^2 , m^2 .

Obsah štvorca, obdĺžnika - výpočet dosadením do vzorca.

Riešenie úloh z praktického života.

Obvod - dĺžka kružnice, obsah kruhu, výpočet pomocou tabuľky a kalkulačky.

Riešenie úloh z praxe.

Základné geometrické telesá: kužeľ, ihlan, popis základných vlastností.

PROCES

Na konci ročníka by mali žiaci 1. úrovne v oblasti orientácie v čase vedieť používať jednotky času: hodina a minúta. Je to veľmi náročné, preto tento nácvik čo najčastejšie realizujeme v priebehu dňa pri praktických činnostiach, ktoré žiak vykonáva.

Orientácia v čase a priestore výrazne zvyšuje samostatnosť žiakov. Žiaci sa učia priradovať k číslam 8 a 9 predmety a naopak.

Žiaci v 2. úrovni by mali na nácvik merania objemu a váženia predmetov využívať činnosti, v ktorých osvojené učivo budú využívať aj v praktickom živote. Napríklad pri práci v kuchyni, pri nakupovaní a pod. Dôležité je, aby vedeli k meraniu priradiť správny nástroj na meranie požadovaného a vedeli k meraniu priradiť správnu jednotku. Žiaci pracujú v obore do 100. Počtové výkony v tomto obore sú bez prechodu cez desiatku, s využívaním kalkulačky. Slovné úlohy využívame na aplikáciu tohto učiva do bežného života.

Žiaci v 3. úrovni naďalej pri počtových výkonoch využívajú kalkulačku. Pri názornom objasnení pojmu zlomok využívame bežné situácie s ktorými sa žiak stretáva (krájanie koláča, jablka a pod.). Pri nácviku desatinného čísla je vhodné využívať merania a zapisovanie údajov merania. Zaokrúhľovanie čísel, za predpokladu osvojenia si pravidiel zaokrúhľovania, nemusí spôsobovať žiakom s autizmom problémy.

Pri výpočtoch obsahov a obvodov útvarov využívame úlohy z praktického života, dosadzovanie do vzorcov, používame tabuľky a kalkulačky.

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Tvorit' skupiny z rozličných predmetov,
- pochopiť množstvo 10,
- poznať a vedieť kresliť základné geometrické tvary.

OBSAH

Triedenie a porovnávanie predmetov podľa vlastností.

Vzťahy: ťažší – ľahší, mäkkší – tvrdší.

Číslo 10, počítanie do 10, čítanie a písanie číslice 10.

Priradovanie predmetov k číslu 10,

Priradovanie čísla 10 k predmetom,

Kupovanie, platenie a počítanie so skutočnými peniazmi: 1, 2, 5 a 10 €.

Základné geometrické tvary a ich kreslenie, kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník,

Hranol – priradovanie, triedenie a spoznanie hranola medzi predmetmi každodenného života.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Sčítovať a odčítovať dvojčiferné čísla, v obore prirodzených čísel do 100, bez prechodu cez desiatku,
- počítat' po stovkách do 1000,
- sčítovať a odčítovať stovky,
- používať jednotku dĺžky,
- používať jednotku hmotnosti,
- používať jednotku objemu,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

Sčítovanie dvoch dvojčiferných čísel bez prechodu cez desiatku, v obore do 100.

Odčítavanie dvojčiferných čísel bez prechodu cez desiatku, v obore do 100.

Počítanie po stovkách do 1000, číselný rad do 1000, čítanie a písanie čísel do 1000.

Sčítovanie a odčítavanie stoviek v obore do 1000.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Porovnávanie a triedenie predmetov podľa dĺžky a veľkosti a objemu.

Jednotka 1 centimeter - rysovanie čiar, meranie v cm.

Jednotka 1 kilogram - váženie predmetov.

Jednotka 1 liter - meranie objemu.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Využívať desatinné čísla v činnostiach reálneho života,
- osvojiť si pojem percento a základné počtové výkony s percentami,
- vedieť vypočítať povrch kocky a kvádra,
- vedieť vypočítať objem kocky a kvádra.

OBSAH

Desatinné čísla, používanie jednotiek dĺžky, hmotnosti, času a obsahu, použitie peňazí, premieňanie jednotiek.

Jednoduché slovné úlohy.

Percento, pojmy: základ, percentová časť, počet percent.

Výpočet 1 % zo základu.

Výpočet percentovej časti z daného základu s využitím kalkulačky.

Riešenie jednoduchých slovných úloh z praxe.

Úrok, úroková miera, zisk, využitie na praktických príkladoch.

Sieť kocky a kvádra.

Povrch kocky a kvádra, výpočet dosadením do vzorca,

Riešenie úloh z praxe.

Objemy telies, jednotky objemu: mm^3 , cm^3 , dm^3 , m^3 . Vzťah dm^3 – liter.

Objem kvádra, kocky, výpočet dosadením do vzorca, riešenie úloh z praxe.

PROCES

V 9. ročníku si žiaci na 1. úrovni upevňujú osvojené vedomosti. Učia sa počítať do 10. Zdokonaľujú sa v používaní skutočných mincí.

Žiaci v 2. úrovni sa zdokonaľujú v meraní dĺžky, objemu a vo vážení predmetov, pri utvrdzovaní postupujeme ako v predchádzajúcom ročníku. Za pomoci kalkulačky sa žiaci učia sčítavať a odčítavať dvojciferné čísla v obore do 100 bez prechodu cez desiatku. Počítajú po stovkách do 1000. Pri utvrdzovaní učiva čo najviac využívame manipuláciu so skutočnými peniazmi.

Žiaci v 3. úrovni sa zdokonaľujú vo výpočtoch povrchu telies, učia sa vypočítať ich objem použitím vzorcov, na príkladoch z praxe. V tomto ročníku sa žiaci stretávajú s novými pojmi, ktoré sa týkajú učiva o percente. Je to učivo veľmi náročné. Úlohy z praktického života musia byť formulované tak, aby z nich žiak vedel vybrať podstatné údaje, vedel ich správne zapísať a podľa osvojeného algoritmu vedel pri výpočte postupovať. Pri výpočtoch využívame kalkulačku.

INFORMATICKÁ VÝCHOVA
PRE 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

2012

70

8. ROČNÍK

CIELE

- Zapnúť a vypnúť počítač s pomocou/samostatne,
- pracovať s myšou s pomocou/samostatne,
- pracovať s klávesnicou s pomocou/samostatne,
- za pomoci učiteľa skenovať,
- správnym spôsobom uchopiť a spustiť CD, DVD s pomocou/samostatne,
- minimalizovať a maximalizovať pracovné okno s pomocou/samostatne,
- zatvoriť pracovné okno s pomocou/samostatne,
- pracovať s jednoduchými hrami ovládateľnými myšou a klávesnicou s pomocou/samostatne,
- chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou,
- chápať rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím,
- chápať rozdiel medzi stláčaním pravého a ľavého tlačidla,
- spustiť CD, DVD cez tento počítač s pomocou/samostatne,
- digitálnym fotoaparátom odfotiť spolužiaka a fotku uložiť za pomoci učiteľa do priečinku,
- používať jednoduché zásady písania e-mailov,
- e-maily posilať a prijať s pomocou/samostatne,
- rozpoznať vhodné webové stránky pre deti – vzdelávacie, zábavné, náučné,
- oboznámiť žiakov s negatívnym vplyvom stránok propagujúcich násilie a s erotickým zameraním,
- spustiť hru z internetu s pomocou/samostatne,
- napísať, prepísať jednoduchý text s pomocou/samostatne,
- text uložiť a otvoriť s pomocou/samostatne,
- upravovať text – kopírovanie, mazanie s pomocou/samostatne,
- správne písanie klávesnicou – medzera, malé/veľké písmená, interpunkčné znamienka s pomocou/samostatne,
- získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime,
- pracovať so slúchadlami – zapojenie, hlasitosť s pomocou/samostatne,
- ovládať zásady správneho sedenia pri počítači.

OBSAH

Informácie okolo nás

Počítačová zostava

Opakovanie zamerané na základné časti, z ktorých sa skladá počítačová zostava (PC, monitor, klávesnica, myš).

Ovládanie klávesnice, myši.

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty

Práca s textovým editorom, vytváranie jednoduchého textu, mazanie, ukladanie dokumentu.

Ukladanie rôznych informácií do súborov (text).

Jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka).

Dodržiavanie základných zásad písania textu.

Počítačové didaktické hry.

Komunikácia prostredníctvom IKT

E-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár

Utvrdenie pojmov – e-mail, e-mailová adresa.

Správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, kamarátom, spolužiakom).

Bezpečné a etické správanie v e-mailovej komunikácii (ochrana osobných údajov).

E-mailové adresy rodičov a kamarátov (zistenie adresy, využitie adresára),

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe

Utvrdenie pojmov – www, webový prehliadač, webová stránka.

Bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu.

Webové stránky pre deti (rozprávky, obrázky), on-line hry.

Postupy, riešenie problémov

Detský programovací jazyk, elementárne príkazy, robotická stavebnica

Skladanie podľa stavebnice.

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov).

Princípy fungovania IKT

Oboznámenie sa s pojmi myš, klávesnica,

Funkcie vybraných klávesov.

Tlačiareň

Funkcia tlačiarne. Práca s tlačiarňou. Tlačenie textov.

CD, digitálny fotoaparát

Spúšťanie hry a hudby z CD, ovládanie jednoduchých hier.

Základy ovládania digitálneho fotoaparátu, presun fotografie z fotoaparátu do počítača.

Ukladanie informácií, súbor

Uloženie informácií do súboru, otvorenie.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Edukačné programy, komunikácia. - objavovanie a využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety.

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

9. ROČNÍK

CIELE

- Zapnúť a vypnúť počítač s pomocou/samostatne,
- pracovať s myšou s pomocou/samostatne,
- pracovať s klávesnicou s pomocou/samostatne,
- za pomoci učiteľa skenovať,
- správnym spôsobom uchopiť a spustiť CD, DVD s pomocou/samostatne,
- minimalizovať a maximalizovať pracovné okno s pomocou/samostatne,
- zatvoriť pracovné okno s pomocou/samostatne,
- pracovať s jednoduchými hrami ovládateľnými myšou a klávesnicou s pomocou/samostatne,
- chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou,
- chápať rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím,
- chápať rozdiel medzi stláčaním pravého a ľavého tlačidla,
- spustiť CD, DVD cez tento počítač s pomocou/samostatne,
- digitálnym fotoaparátom odfoťiť spolužiaka a fotku uložiť za pomoci učiteľa do priečinku,
- fotografiu vytlačiť na tlačiarni s pomocou/samostatne,
- s pomocou pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore – nakresliť obrázok, obrázok uložiť a otvoriť,
- orientovať sa v jednoduchých hrách na internete s pomocou/samostatne,
- pracovať s USB kľúčom s pomocou/samostatne – kopírovať dokument,
- používať jednoduché zásady písania e-mailov,
- e-maily posielat' a prijať s pomocou/samostatne,
- rozpoznať vhodné webové stránky pre deti – vzdelávacie, zábavné, náučné,
- oboznámiť žiakov s negatívnym vplyvom stránok propagujúcich násilie a s erotickým zameraním,
- napísať v správnom tvare internetovú adresu webovej stránky s pomocou/samostatne,
- spustiť hru z internetu s pomocou/samostatne,
- získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime,
- napísať, prepísať jednoduchý text s pomocou/samostatne,
- text uložiť a otvoriť s pomocou/samostatne,
- upravovať text – kopírovanie, mazanie, presúvanie s pomocou/samostatne,
- správne písanie klávesnicou – medzera, malé/veľké písmená, interpunkčné znamienka s pomocou/samostatne,
- pracovať so slúchadlami – zapojenie, hlasitosť s pomocou/samostatne,
- zvuk nahrat' prostredníctvom mikrofónu s pomocou/samostatne,
- dokončiť začatú prácu,
- ovládať zásady správneho sedenia pri počítači.

OBSAH

Informácie okolo nás

Počítačová zostava

Opakovanie zamerané na základné časti, z ktorých sa skladá počítačová zostava (PC, monitor, klávesnica, myš). Ovládanie klávesnice, myši.

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty
Práca s textovým editorom, vytváranie jednoduchého textu, mazanie, ukladanie dokumentu.
Ukladanie rôznych informácií do súborov (text).
Jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov.
Dodržiavanie základných zásad písania textu.
Počítačové didaktické hry.

Komunikácia prostredníctvom IKT

E-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár
Pojmy – e-mail, e-mailová adresa.
Správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, kamarátom, spolužiakom).
Bezpečné a etické správanie v e-mailovej komunikácii (ochrana osobných údajov).
E-mailové adresy rodičov a kamarátov (zistenie adresy, využitie adresára),
www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe
Oboznámenie sa s pojmami – www, webový prehliadač, webová stránka.
Bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu.
Webové stránky pre deti (rozprávky, obrázky).
On-line hry.

Postupy, riešenie problémov

Detský programovací jazyk, elementárne príkazy, robotická stavebnica
Skladanie podľa návodov - stavebnice, hlavolamy.
Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov).

Princípy fungovania IKT

Pojmy myš, klávesnica,
Funkcie vybraných klávesov.

Tlačiareň
Funkcia tlačiarne. Práca s tlačiarňou.
Práca so skenerom.

CD, digitálny fotoaparát, mikrofón, USB – pamäťový kľúč
Spúšťanie hry a hudby z CD a internetu, ovládanie jednoduchých hier.
Ovládanie digitálneho fotoaparátu, presun fotografie z fotoaparátu do počítača.
Ukladanie na USB kľúč.

Ukladanie informácií - súbor, priečinok
Uloženie informácií do súboru, otvorenie, premenovanie, zrušenie.
Vytváranie a pomenovanie priečinkov, ukladanie do priečinkov.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole
Edukačné programy, komunikácia. - objavovanie a využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety.

Voľný čas a IKT
Počítačové hry, hudba, filmy.
Bezpečnosť počítača, správne používanie hesiel.

**PRACOVNÉ VYUČOVANIE
PRE 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

2012

8. ROČNÍK

8. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Samostatnosť pri základných hygienických návykoch,
- samostatnosť pri základných samoobslužných zručnostiach,
- samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti,
- rozpoznávať rôzne materiály a vedieť s nimi pracovať,
- vedieť pracovať s náradím v dielni.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Osobná hygiena: samostatné používanie hygienických potrieb, upevnenie hygienických návykov, dodržiavanie hygieny na WC.

Samostatné vyzliekanie a obliekanie odevu, kontrola úpravy odevu.

Samostatné obúvanie a vyzúvanie, viazanie šnúrok s pomocou.

Samostatné česanie.

Samostatné používanie príboru.

Rozvoj jemnej motoriky

Tvarovanie modelovacej hmoty podľa výberu žiakov.

Listovanie v knihe po jednom liste.

Založenie a zopnutie papierov do kruhovej väzby.

Odskrutkovanie a zaskrutkovanie matice do určitej vzdialenosti.

Skladanie puzzle a jednoduchých skladačiek.

Navliekanie, ukladanie rôznych drobných predmetov (koráliky, guľôčky, prírodniny) podľa vzoru.

Práce v domácnosti

Primerané používanie predmetov každodenného života.

Odkladanie predmetov, odevu a obuvi na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Ukladanie šiat.

Utieranie prachu.

Polievanie kvetov.

Vysávanie, zametanie a utieranie podlahy.

Údržba čistoty kúpeľne podľa pokynov.

Pranie a žehlenie jednoduchých vecí s pomocou.

Základy bezpečnosti v domácnosti.

Bezpečné používanie elektrických spotrebičov a potrebného náradia v kuchyni s pomocou.

Samostatné prestieranie k stolovaniu.

Umývanie, utieranie a odkladanie riadu na určené miesto.

Príprava jednoduchých nápojov.

Príprava jednoduchých studených jedál.

Práce v dielni

Práca s papierom: strihanie, nalepovanie, zlepovanie, vytváranie koláže a pod.

Práca s textilom: strihanie, lepenie, šitie textilu a pod.

Navliekanie nite do stredne veľkej ihly, urobiť uzol na konci nite.

Prišívanie gombíkov s veľkými dierkami, s pomocou.

Montážne a demontážne práce so skladačkami.

Vyfarbovanie a natieranie výrobkov.

Práca s osvojeným náradím v dielni s pomocou.

8. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Samostatne vykonávať osobnú hygienu a samoobsluhu,
- samostatne vykonávať základné pracovné činnosti v domácnosti,
- vedieť pracovať s papierom a textilom, poznať ich vlastnosti,
- nadobudnúť základné pracovné zručnosti potrebné pri práci s drevom,
- nadobudnúť základné pracovné zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Precvičovanie a utvrdzovanie činností, aby bola dosiahnutá čo najväčšia automatizácia a samostatnosť pri vykonávaní samoobslužných činností.

Samostatné umývanie rúk, tváre, vlasov, sprchovanie, umývanie celého tela, čistenie zubov a nechtov.

Samostatné používanie WC, toaletného papiera, vreckovky, dámskej hygienickej vložky.

Česanie, upravovanie a skontrolovanie vzhľadu v zrkadle.

Samostatné obliekanie a vyzliekanie, skladanie a ukladanie odevov a obuvi na určené miesto.

Samostatné stolovanie.

Práce v domácnosti

Precvičovanie, utvrdzovanie činností, aby bola dosiahnutá čo najväčšia samostatnosť pri vykonávaní prác v domácnosti.

Samostatné odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Utieranie prachu, umývanie podlahy, zametanie a vysávanie, vetranie.

Ustielanie posteľe.

Výmena posteľnej bielizne.

Umývanie WC, umývadla, vane a zrkadla a pod.

Samostatné pranie, sušenie a žehlenie jednoduchých vecí.

Prišívanie gombíka, patentky, háčika. Predný a zadný steh. Jednoduché opravy odevov.

Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení.

Nakupovanie s pomocou.

Telefonovanie s pomocou.

Ošetrovanie drobných poranení.

Dodržiavanie zásad bezpečnosti v domácnosti.

Precvičovanie, utvrdzovanie činností, aby bola dosiahnutá čo najväčšia samostatnosť pri vykonávaní prác v kuchyni.

Samostatné prestieranie k stolovaniu.

Samostatné odkladanie riadu po stolovaní.
Umývanie, utieranie a odkladanie riadu.
Uskladňovanie potravín.
Krájanie chleba nožom, na ručnom krájači.
Vedieť natierať chlieb, pečivo (maslo, džem, nátierka, paštéta, med, čokoláda...)
Umývanie, čistenie, krájanie, ukladanie ovocia a zeleniny na tanier.
Príprava jednoduchých teplých a studených nápojov.
Používanie elektrickej varnej kanvice.
Používanie strúhadíel, mlynčekov, krájačov, otváračov, hriankovača a iných kuchynských nástrojov a spotrebičov.
Používanie sporáka na prípravu jednoduchých varených jedál.
Príprava jedál z vajčiek: vajička na tvrdo a na mäkko, praženica, volské oko.
Príprava nátierok a jednoduchých šalátov.
Varenie jednoduchých polievok a jedál.
Dodržiavanie bezpečnosti a hygieny v kuchyni.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Zvyšovanie náročnosti učiva osvojeného v predošlom ročníku.
Prepichovanie predmetov a prírodnín, navliekanie na niť.
Samostatné zaväzovanie mašličky.
Kombinované práce s použitím rôznych materiálov a techník.

Práce s papierom

Zvyšovanie náročnosti učiva osvojeného v predošlom ročníku.
Rozlišovanie rozličných druhov papiera, lepenie, strihanie, rolovanie.
Vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie.
Obkresľovanie šablóny a vystrihovanie tvarov.
Strihanie poskladaného papiera.
Balenie predmetov do papiera.

Práce s textilom

Navliekanie nite do ihly, vedieť urobiť uzol na konci nite.
Prišívanie gombíka, patentky, háčika. Predný, zadný steh.
Vyšívanie: nácvik jednoduchých stehov.

Práce s drevom

Zvyšovanie zručnosti pri opracovávaní povrchu dreva brúsnyim papierom a pilníkom.
Zvyšovanie zručnosti pri zatĺkaní a vytáňovaní klincov.
Stĺkanie a zlepovanie rôznych materiálov.
Osvojenie si práce s vrtákom. Vítaní dier do dreva.
Požívanie skrutkovača pri spájaní dreva skrutkami.
Pílenie dreva pílkou.
Natieranie dreva farbou a lakom.
Bezpečnosť pri práci s náradím.

Montážne a demontážne práce

Zvyšovanie náročnosti učiva osvojeného v predošlom ročníku.
Zostavovanie modelov z konštrukčných stavebníc.
Demontáž modelov.
Skladanie puzzle a mozaiky.

Pestovateľské práce

Starostlivosť o izbové rastliny.
Pripravovanie záhonov na sadenie.
Sadenie semien, cibúl a priesad.
Hnojenie, pletie, polievanie a okopávanie záhonov.
Pestovanie kvetín a zeleniny.
Zber úrody. Zimné uskladňovanie úrody.

8. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Utvárať stereotyp pri základných hygienických návykoch, samoobslužných zručnostiach a pri stolovaní,
- vykonávať pracovné činnosti v domácnosti a pripravovať jednoduché jedlá,
- zdokonaľovať a rozširovať techniky šitia a ručných prác,
- rozlišovať rôzne materiály, poznať ich vlastnosti, rozširovať a prehľbovať si základné manuálne zručnosti pri práci s nimi,
- vedieť prakticky využiť vedomosti a zručnosti získané z technického kreslenia,
- rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
- osvojiť si základné vedomosti a pracovné zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Upevňovanie vykonávania samoobslužných činností, osobnej hygieny a dodržiavania hygienických zásad. Intímna hygiena ženy.
Skontrolovanie a upravovanie vzhľadu.
Dodržiavanie čistoty pri stolovaní.

Práce v domácnosti

Opakovanie a upevňovanie už nadobudnutých zručností v domácich prácach.
Dodržiavanie poriadku a hygieny v domácnosti.
Ustielanie postele, výmena posteľnej bielizne.
Samostatné pranie, sušenie a žehlenie jednoduchých vecí.
Pranie v pračke.
Starostlivosť o dojča: udržiavanie v čistote, prebaľovanie, kúpanie, kŕmenie, oboznámenie sa s detskou výbavičkou.
Starostlivosť o chorých: používanie teplomera, prikladanie obkladov a iné.
Ošetrovanie drobných poranení.
Umývanie, čistenie, krájanie, ukladanie ovocia a zeleniny na tanier.
Krájanie chleba nožom, na ručnom krájači.
Krájanie, natieranie chleba, príprava obložených chlebíčkov a chuťoviek.
Používanie strúhadiel, mlynčekov, krájačov, otváračov, hriankovača, varnej kanvice, sporáka a iných kuchynských nástrojov a spotrebičov.
Mixovanie a šľahanie jedál.
Príprava nápojov.
Príprava jedál z vajčiek, zo zemiakov, z ryže, z cestovín a z mäsa.
Príprava nátierok a šalátov.

Príprava nápojov, pokrmov pre dieťa v prvom a druhom roku.
Varenie teplých a studených jedál.
Príprava jedál podľa receptov.
Konzervovanie ovocia a zeleniny.
Dodržiavanie bezpečnosti a hygieny pri práci v kuchyni.
Šitie: prekresľovanie strihu na látku, vystrihnutie, šitie výrobku, žehlenie, štepovanie látky.
Ozdobné stehy: krokvička, krížik.
Opakovanie a zdokonaľovanie techniky háčkovania a pletenia.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Upevňovanie už nadobudnutých zručností, zvyšovanie schopnosti výberu a rozvíjanie estetického cítenia.
Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, navíjanie, strihanie, lisovanie, nalepovanie, zlepovanie.
Prepichávanie, napichávanie, viazanie, zväzovanie, nadväzovanie a spleťanie drobného materiálu.
Kombinovanie rozličného materiálu.

Práce s papierom

Používanie rôznych druhov papiera pri zhotovovaní výrobkov. Kombinovanie s inými materiálmi.

Práce s drevom

Zdokonaľovanie zručnosti ručného obrábania dreva.
Hobl'ovanie a brúsenie dreva.
Povrchová úprava natieraním, voskovaním a leštením.
Osvojiť si tmelenie dreva.
Spájanie dreva čapmi a rozperami.
Rezanie rámovou pilou.
Práca podľa technického výkresu.

Práce z kože a koženky

Upevňovanie a zdokonaľovanie pracovných zručností, výroba jednoduchých výrobkov.
Meranie, rezanie, prerážanie, šitie, nitovanie.

Práce s kovom

Praktické činnosti s kovom: obrysovať, sekať, rezať ručnou pílkou, vŕtať, pilovať, spájkovať, rezať vnútorný a vonkajší závit, vyklepávať, používať posuvné meradlo.

Práce s plastmi

Zdokonaľovanie zručností osvojených pri práci s organickým sklom a novodurom.
Praktické činnosti: pílenie, vŕtanie, tvarovanie, lámanie, spájanie, lepenie, brúsenie, leštenie.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov podľa predlohy.
Zostavovanie zložitejších modelov z plastových a kovových stavebníc spájaním a skrutkovaním.
Skladanie zložitejších puzzle.
Jednoduché údržbárske práce v domácnosti (oprava kľučky, nábytku...).

Technické kreslenie

Využívanie vedomostí osvojených v predmete matematika.

Rysovanie a základné vlastnosti rôznobežiek, kolmíc a uhlov.

Rysovanie a základné vlastnosti kolmíc.

Základné vlastnosti rovinných obrazcov: štvorec, obdĺžnik, kruh, kosoštvorec, kosodĺžnik.

Rysovanie a rozlišovanie.

Kótovanie. Osvojenie si základných pojmov: kótovacie čiary, vynášacie čiary, hraničenie – šípky, šikmé čiary.

Kótovanie rovinných obrazcov.

Kótovanie uhlov.

Zhotovovanie náčrtov rovinných obrazcov.

Pestovateľské práce

Pestovanie, ošetrovanie a presádzanie izbových rastlín.

Viazanie a aranžovanie rastlín.

Pestovanie kvetov a okrasných kríkov.

Ošetrovaním ovocných stromov a kríkov.

Pripravovanie záhonov na siate.

Úprava pôdy po zbere.

Starostlivosť o záhony.

Pestovanie zeleniny a okopanín.

Ochrana pred škodcami a burinami.

Zber a uskladnenie úrody.

PROCES

Na konci ôsmeho ročníka by mali žiaci 1. úrovne samostatne zvládnuť vykonávanie osobnej hygieny a samoobslužných činností. Samostatnosť v tejto oblasti závisí aj od daností a schopností konkrétneho žiaka. Ak je to potrebné, poskytneme žiakovi nevyhnutnú pomoc individuálnou formou a potrebnou mierou. Pri výučbe je dôležité aby sme žiaka za správne vykonanú činnosť pochválili, hoci aj za splnenie čiastkovej úlohy, formou ktorú žiak chápe. Pochvala môže byť pre žiaka aj motiváciou k ďalšej práci.

Žiaci 2. úrovne si utvrdzujú samostatnosť pri samoobslužných činnostiach a hygienických návykoch. Po náviku nakupovania v triede, snažíme sa čo najviac využívať praktické osvojovanie v situáciách skutočného obchodu. Pri šití môže žiakom výrazne pomôcť vizualizácia. Pri práci s drevom si žiaci osvojujú vŕtanie, používanie skrutkovača a píly.

U žiakov 3. úrovne sa aj naďalej snažíme vytvárať automatizáciu základných hygienických návykov a samoobslužných zručností. Snažíme sa o to, aby bol žiak schopný starať sa o svoj upravený zovňajšok. Žiaci si opakovaním utvrdzujú zručnosti získané v oblasti prác v domácnosti. Pre lepšie osvojovanie jednotlivých činností využívame variabilnosť situácii. Žiaci sa učia šitím vyrobiť jednoduchý výrobok pomocou strihu. Prostredníctvom rôznych techník a kombináciou rozličných materiálov, žiaci vytvárajú mozaiky, čím rozvíjajú svoju schopnosť výberu a svoje estetické cítenie.

V ôsmom ročníku si žiaci osvojujú aj jednoduché údržbárske práce v domácnosti. Pre niektorých žiakov môže byť rozpoznanie potreby údržby väčším problémom, ako samotná údržba.

Nie je tak podstatné množstvo osvojeného učiva, ale to, do akej miery vie žiak osvojené učivo využívať v praktickom živote. Na pracovnom vyučovaní dbáme na bezpečnosť pri práci.

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Samostatnosť pri základných hygienických návykoch,
- samostatnosť pri základných samoobslužných zručnostiach,
- samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti,
- vedieť pracovať s náradím v dielni.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Osobná hygiena - samostatné používanie hygienických potrieb.

Dodržiavanie hygieny na WC.

Samostatné obliekanie sa, upravený výzor.

Samostatné obúvanie a vyzúvanie.

Viazanie šnúrok.

Vedieť si urobiť účes.

Vedieť skontrolovať svoj výzor v zrkadle.

Používanie správnych návykov pri stolovaní.

Rozvoj jemnej motoriky

Listovanie v knihe po jednom liste.

Skladanie puzzle a jednoduchých skladačiek.

Vytváranie obrázkov podľa vzoru z rôznych drobných materiálov (gulôčky, prírodniny a iné).

Práca v domácnosti

Primerané používanie predmetov každodenného života.

Odkladanie predmetov, odevu a obuvi na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Ukladanie šiat.

Utieranie prachu.

Polievanie kvetov.

Vysávanie, zametanie a utieranie dlážky.

Umývanie umývadla, vane a zrkadla a pod.

Samostatné pranie a žehlenie jednoduchých vecí.

Dodržiavanie zásad bezpečnosti v domácnosti.

Bezpečné používanie potrebného náradia v kuchyni.

Samostatné prestieranie k stolovaniu.

Umývanie, utieranie a odkladanie riadu na určené miesto.

Používanie elektrickej varnej kanvice.

Príprava jednoduchých nápojov - sirup, čaj, kakao a pod.

Používanie sporáka na prípravu jednoduchých varených jedál.

Príprava jednoduchých studených jedál.

Práca v dielni

Modelovanie jednoduchých tvarov z modelovacej hmoty. Ozdobovanie modelu.

Práca s papierom. Strihanie, nalepovanie, zlepuvanie, vytváranie koláže a pod.

Práca s textilom. Strihanie, lepenie, šitie textilu a pod.

Navliekanie nite do ihly.

Vedieť urobiť uzol na konci nite.

Prišít gombík s veľkou dierkou.

Šitie stehov bez perforácie.

Montážne a demontážne práce so skladačkami.

Vyfarbovanie a natieranie výrobkov.

Práca s osvojeným náradím v dielni - kladivo, pílk, kliešte, pilník.

9. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Samostatnosť pri základných hygienických návykoch, samoobslužných zručnostiach, stravovacích návykoch a pracovných činnostiach v domácnosti,
- nadobudnúť základné pracovné zručnosti potrebné pri práci s drevom,
- nadobudnúť základné pracovné zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Precvičovanie, utvrdzovanie činností, aby bola dosiahnutá čo najväčšia automatizácia a samostatnosť pri vykonávaní samoobslužných činností.

Samostatné umývanie rúk, tváre, vlasov, sprchovanie, umývanie celého tela, čistenie zubov, čistenie a úprava nechtov.

Dodržiavanie hygieny na WC, používanie vreckovky, dámskej hygienickej vložky.

Česanie a upravovanie vzhľadu.

Samostatné obliekanie a vyzliekanie, skladanie a ukladanie odevov a obuvi na určené miesto.

Samostatné stolovanie.

Práce v domácnosti

Precvičovanie, utvrdzovanie činností, aby bola dosiahnutá čo najväčšia samostatnosť pri vykonávaní prác v domácnosti.

Samostatné odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Utieranie prachu, umývanie podlahy, zemetanie a vysávanie. Vetrание.

Ustielanie postele, výmena posteľnej bielizne.

Umývanie WC, umývadla, vane a zrkadla, okien, nábytku a pod.

Samostatné pranie, žmýkanie (ručné i v práčke), vešanie a žehlenie.

Čistenie obuvi.

Prišívanie gombíka, patentky, háčka. Predný a zadný steh. Jednoduché opravy odevov.

Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení.

Telefonovanie.

Nakupovanie.

Ošetrovanie rán (odrenina, rezná rana, popálenina).

Dodržiavanie zásad bezpečnosti v domácnosti.

Precvičovanie a utvrdzovanie zručností osvojených v predošlých ročníkoch.

Uskladňovanie potravín.
Samostatné prestieranie k stolovaniu (plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár).
Samostatné odkladanie riadu po stolovaní.
Umývanie, utieranie a odkladanie riadu.
Krájanie chleba nožom, na ručnom krájači.
Vedieť natierať chlieb, pečivo (maslo, džem, nátierka, paštéta, med, čokoláda...).Umývanie, čistenie, krájanie ovocia a zeleniny, ukladanie na tanier.
Príprava jednoduchého nápoja. Sirup, mlieko, čaj, kakao, káva.
Používanie elektrickej varnej kanvice.
Používanie strúhadiel, mlynčekov, krájačov, otváračov, hriankovača a iných kuchynských nástrojov a spotrebičov.
Používanie sporáka na prípravu jednoduchých varených jedál.
Príprava jedál z vajčiek.
Príprava nátierok a jednoduchých šalátov.
Vedieť pripraviť obložené chlebíčky.
Varenie zemiakov, kaší, pudingu, cestovín, ryže.
Varenie jednoduchých polievok a jedál.
Dodržiavanie bezpečnosti a hygieny v kuchyni.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Zvyšovanie náročnosti učiva osvojeného v predošlom ročníku.
Prepichovanie predmetov a prírodnín, navliekanie na niť.
Samostatné zaväzovanie mašličky.
Kombinované práce s použitím rôznych materiálov.

Práce s papierom

Zvyšovanie náročnosti učiva osvojeného v predošlom ročníku.
Rozlišovanie rozličných druhov papiera, lepenie, strihanie, rolovanie.
Vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie.
Obkresľovanie šablóny a vystrihovanie tvarov.
Strihanie po rovnej a zaoblenej čiare. Strihanie do kruhu.
Strihanie poskladaného papiera.
Balenie predmetov do papiera.

Práce s textilom

Precvičovanie a utvrdzovanie zručností osvojených v predošlých ročníkoch.
Navliekanie nite do ihly.
Vedieť urobiť uzol na konci nite.
Prišívanie gombíka, patentky, háčika. Predný, zadný steh.
Jednoduché opravovanie odevov zašivaním dier, štopkaním, nažehľovaním, našívaním záplat a aplikácii.
Stehovanie materiálu, začisťovací steh.
Zošívanie dvoch látok.
Šitie na šijacom stroji.
Nácvik jednoduchých vyšívacích stehov. Krížikový, stonkový steh.
Nácvik jednoduchého pletenia a háčkovania.

Práce s drevom

Zvyšovanie zručnosti pri opracovávaní povrchu dreva brúsnyim papierom a pilníkom, pri zatĺkaní a vyťahovaní klincov, pri stĺkaní a zlepovaní rôznych materiálov.
Vŕtanie dier do dreva s vrtákom.

Požívanie skrutkovača pri spájaní dreva skrutkami.
Pílenie dreva pílkou.
Natieranie dreva farbou a lakom.
Osvojiť si bezpečnosť pri práci s náradím.

Montážne a demontážne práce

Zvyšovanie náročnosti učiva osvojeného učiva v predošlom ročníku.
Zostavovanie modelov z konštrukčných stavebníc.
Demontáž modelov, ukladanie stavebníc do škatule.
Skladanie puzzle a mozaiky.

Pestovateľské práce

Starostlivosť o izbové rastliny.
Jednoduché presádzanie izbových kvetín.
Pripravovanie záhonov na sadenie.
Sadenie semien, cibúľ a priesad.
Starostlivosť o záhony.
Zber úrody. Zimné uskladňovanie úrody.

9. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Dosiahnuť stereotyp pri základných hygienických návykoch, samoobslužných zručnostiach a pri pracovných činnosti v domácnosti,
- rozlišovať rôzne materiály, poznať ich vlastnosti, rozširovať a prehlbovať si základné manuálne zručnosti pri práci s nimi,
- osvojiť si základy technického kreslenia a jeho praktické využitie,.
- osvojiť si základné vedomosti a pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Upevňovanie vykonávania samoobslužných činností, osobnej hygieny, dodržiavania hygienických zásad a čistoty stolovania.

Práce v domácnosti

Opakovanie a upevňovanie zručností osvojených v nižších ročníkoch.
Dodržiavanie poriadku a hygieny v domácnosti.
Ustielanie postele. Výmena posteľnej bielizne.
Tepovanie kobercov.
Samostatné pranie, sušenie a žehlenie. Pranie v práčke.
Starostlivosť o dojča: udržiavanie v čistote, prebaľovanie, kúpanie, kŕmenie, oboznámenie sa s detskou výbavičkou.
Starostlivosť o chorých: používanie teplomera, prikladanie obkladov...
Ošetrovanie drobných poranení.
Krájanie, natieranie chleba, príprava obložených chlebíčkov a chuťoviek.
Používanie strúhadíel, mlynčekov, krájačov, otváračov, hriankovača, varnej kanvice, sporáka a iných kuchynských nástrojov a spotrebičov.
Príprava nápojov.

Príprava jedál z vajíčok, zo zemiakov, z ryže, z cestovín a z mäsa.
Príprava nátierok a šalátov.
Varenie teplých a studených jedál.
Príprava pokrmov pre dieťa v prvom a druhom roku.
Príprava jedál podľa receptov.
Konzervovanie ovocia a zeleniny.
Príprava kompótov a lekvárov.
Príprava cukrárenských výrobkov podľa receptu.
Dodržiavanie bezpečnosti a hygieny pri práci v kuchyni.
Zdokonaľovanie sa v šití ručných stehov.
Vyšívanie gombíkovej dierky.
Šitie jednoduchého pútka obnitičovaním.
Šitie na šijacom stroji: šitie do kruhu, štepanie, začisťovanie.
Opakovanie a zdokonaľovanie techniky háčkovania a pletenia.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, navíjanie, strihanie, lisovanie, nalepovanie, zlepovanie. Prepichávanie, napichávanie, viazanie, zväzovanie, nadväzovanie a spleťovanie drobného materiálu. Kombinovanie rozličného materiálu.
Vytváranie mozaík, vzorov.

Práce s papierom

Rozvíjanie zručností osvojených v nižších ročníkoch. Zdokonaľovanie presnosti práce.
Používanie rôznych druhov papiera pri zhotovovaní výrobkov. Kombinovanie s inými materiálmi.

Práce s drevom

Upevňovanie a prehlbovanie osvojených zručností ručného obrábania dreva a vedomostí o vlastnostiach a druhoch dreva.
Spájanie dreva kolíčkami.
Pílenie lupienkovou pílou.

Práce s kovem

Rozvíjanie zručností osvojených v nižších ročníkoch.
Práca s profilovým materiálom: rezanie, sekanie, vŕtanie, pilovanie.

Práce s plastmi

Praktické upevňovanie a prehlbovanie získaných zručností a vedomostí.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov podľa predlohy.
Zostavovanie zložitejších modelov z plastových a kovových stavebníc spájaním a skrutkovaním.
Skladanie zložitejších puzzle.
Jednoduché údržbárske práce v domácnosti.

Technické kreslenie

Využívanie vedomostí osvojených v predmete matematika.
Osová súmernosť. Znázorňovanie s využitím osovej súmernosti. Využívanie osovej súmernosti v praxi.
Zhotovovanie technických náčrtov výrobkov.
Rysovanie a čítanie technických výkresov, praktické využitie.

Pestovateľské práce

Utvrdzovanie, rozširovanie vedomostí a zručností nadobudnutých v predchádzajúcich ročníkoch.

Pestovanie, ošetrovanie a presádzanie izbových rastlín.

Viazanie a aranžovanie rastlín.

Pestovanie kvetov a okrasných kríkov.

Ošetrovaním ovocných stromov a kríkov.

Pripravovanie záhonov na siate.

Úprava pôdy po zbere.

Starostlivosť o záhony.

Pestovanie zeleniny a okopanín.

Ochrana pred škodcami a burinami.

Zber a uskladnenie úrody.

PROCES

V deviatom ročníku sa snažíme o to, aby si žiaci všetkých troch úrovní osvojili čo najväčšiu mieru samostatnosti základných hygienických a stravovacích návykov a samoobslužných zručností aby dosiahli čo najväčšiu samostatnosť pri vykonávaní základných pracovných činností v domácnosti.

Žiaci 1. úrovne by na konci školského roka mali vedieť bezpečne používať potrebné náradie v kuchyni, mali by si vedieť pripraviť jednoduché nápoje, studené a teplé jedlá. Mali by vedieť strihať, nalepovať, navliekať, prišívajú gombíky, pracovať so skladačkami, s kladivom, pílkou, kliešťami a pilníkom. Mali by vedieť v čo najväčšej miere, zmysluplne stráviť svoj voľný čas.

Žiaci 2. úrovne by si mali v deviatom ročníku osvojiť samostatné upratovanie domácnosti, udržiavanie poriadku, samostatné pranie a žehlenie, prišívajú gombíkov, šitie na šijacom stroji, jednoduché opravy odevov, nakupovanie, ošetrovanie drobných poranení.

Mali by sa naučiť pripravovať jednoduché jedlá, vedieť rozlišovať rozličné materiály, pracovať s papierom, drevom a textilom, zostavovať modely z konštrukčných skladačiek a vykonávať jednoduché pestovateľské práce. Dôležité je, aby si osvojili také zručnosti a návyky, ktoré prispievajú k väčšej samostatnosti žiaka.

V deviatom ročníku sa žiaci 3. úrovne zdokonaľujú už v osvojených činnostiach, učia sa nové pracovné zručnosti potrebné v domácnosti, učia sa pripravovať nové jedlá a cukrárenské výrobky aj podľa receptu. Zvyšujú si svoju zručnosť šitia na šijacom stroji. Pri prácach v dielni sa žiaci naučia pracovať s novými nástrojmi pri obrábaní rôznych materiálov. Učia sa rozlišovať jednotlivé materiály, osvojujú si ich charakteristické vlastnosti a prácu s nimi. Žiaci si utvrdzujú osvojené zručnosti a vedomosti nadobudnuté pri pestovateľských prácach.

Z hľadiska obsahu pracovného vyučovania, jeho širokého zamerania na osvojovanie si rôznych pracovných zručností, a z hľadiska hĺbky zamerania možno povedať, že pracovné vyučovanie je najmä pre žiakov 3. úrovne predprofesionálnou prípravou.

VÝTVARNÁ VÝCHOVA
PRE 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

2012

8. ROČNÍK

8. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Prostredníctvom výtvarných aktivít naďalej rozvíjať zmyslové, rozumové a emocionálne poznávanie žiakov s autizmom,
- rozvíjať priestorové videnie,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať priestorovú pamäť,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prijať pravidlá pri rôznych aktivitách,
- prispôsobovať sa požiadavkám skupiny.

OBSAH

Tematické práce čerpajú námety zo života detí a dospelých. Zameriame sa na „výtvarné rozprávanie“ v ktorom podporíme spontánny výtvarný prejav žiaka.

Orientujeme sa na vyhľadávanie a výtvarné dotváranie prírodných materiálov.

Kresba (ceruza, uhlík, fixka, tuš)

- Kreslenie postavy.
- Kresba podľa predlohy, modelu.

Maľba (štetec, drievko, tampón, prsty/ temperové farby, akvarelové farby, suchý a voskový pastel)

- Spontánna maľba s námetmi zo života detí – rodina, kamarát, slávnosť, pre dieťa zaujímavé predmety. Zdôraznenie farebných kontrastov.
- Maska – vyfarbenie.

Modelovanie (plastelína, hlina, modurit).

- Modelovanie jednoduchej skutočnosti. Predmety dennej potreby: kľúč, miska, pohár a pod.

8. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Prostredníctvom výtvarných aktivít prehľbovať vzťah žiakov k výtvarnému umeniu,
- upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať kreativitu a improvizáciu,
- kooperovať v skupine pri rôznych výtvarných aktivitách pomocou napodobňovania.

OBSAH

V tematických prácach učíme žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého čerpáme námety.

Pri voľbe námetov vychádzame zo skúsenosti žiakov. Podporujeme spontánny výtvarný prejav žiakov.

Ukážky ilustrácií. Návštevy výstav výtvarných prác detí. Návšteva múzea.

Kreslenie (ceruza, rudka, fixka, tuš)

- Kresba podľa modelu.
- Kresba ľudskej postavy.
- Schematická kresba zvierat'a.

Maľba (štetec, tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby, voskový pastel, suchý pastel)

- Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok.
- Návrh na jednoduchý plagát, dekoračnú látku, lúka s kvetmi a pod.

Modelovanie (hlina, plastelína, modurit)

- Modelovanie zložitejších tvarov: zvieratá, predmety, šperky a pod.. Tvarovanie pomocou drievka, špachtle.

8. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Prostredníctvom výtvarných aktivít prehlbovať vzťah žiakov k výtvarnému umeniu,
- dopĺňať, rozvíjať a zdokonaľovať osvojené poznatky a nadobudnuté výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Námety čerpáme zo skutočnosti, ktorá zodpovedá záujmom žiakov, ich zážitkom. V kompozíciách zámerné volíme postavu a menšiu skupinu postáv jednoducho rozmiestnené v priestore. Na vystihnutie prostredia volíme typické predmety a tvary, ktoré učíme žiakov zjednodušovať do grafickej podoby. V kresbe sa zaoberáme aj detailmi postavy, tváre a podobne. Uprednostňujeme vlastné kompozičné riešenia žiakov, vyhýbame sa vnucovaniu vlastných predstáv.

Výtvarné techniky: prednosť dávame kresbe, grafike (tlač z výšky) a aplikovaným grafickým technikám, môžeme využiť aj techniku tlače z hĺbky - suchú ihlu, sadroryt, linoryt a iné.

Motív krajiny - blízke okolie školy, tiché zákutia ulíc a parkov. Volíme jednoduché a ohraničené zábery.

Výtvarné techniky: môžeme uplatniť širokú škálu výtvarných techník základných, čistých i aplikovaných a kombinovaných.

Výtvarný materiál: volíme podľa výberu výtvarných techník.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Výtvarné techniky: využívame širokú paletu výtvarných techník podľa záujmu žiakov. Ako novú doplňujúcu techniku použijeme viacfarebnú voskovú batiku.

Výtvarný materiál: voľbu výtvarných materiálov určuje výber výtvarných techník.

Prostredníctvom priestorového vytvárania prehlbovať poznatky o vzťahu výtvarných a technických princípoch architektúry, upozorňovať žiakov na rôzne možnosti architektonického a urbanistického riešenia. Pracovať prevažne s trojrozmerným materiálom, ktorý žiakov inšpiruje k zaujímavým riešeniam úloh.

Príklady námetov: námety čerpáme zo súčasnej architektúry - bytovej a nábytkovej kultúry. Vytvárame architektonické objekty s doplnením životného prostredia - prírody.

Výtvarné techniky: modelovanie, asambláž a všetky vhodné techniky pre výtvarno-konštruktívne činnosti.

Výtvarný materiál: využitie rôznych odpadových materiálov a farieb.

Výtvarné umenie

Návštevy výstav výtvarných prác detí. Využívame i sprostredkované umenie cez umelecké reprodukcie, filmy a diafilmy o výtvarnom umení. Využívame všetky formy výtvarných aktivít, vrátane zapojenia sa do rôznych výtvarných súťaží.

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Prostredníctvom výtvarných aktivít naďalej rozvíjať zmyslové, rozumové a emocionálne poznávanie žiakov.

OBSAH

Vo výtvarnom prejave sa naďalej zameriavame na „výtvarné rozprávanie“, podporujeme spontánny výtvarný prejav žiaka. Námety čerpáme z bezprostredného prostredia žiaka. Orientujeme sa na vyhľadávanie a výtvarné dotváranie prírodných materiálov.

Kresba (ceruza, uhlík, fixka, tuš)

- Kreslenie postavy, zvieratá, obkresľovanie predlohy, kresba podľa predlohy.

Maľba (štetec, tampón, temperové a akvarelové farby, suchý a voskový pastel)

- Pokus o samostatný výtvarný prejav.
- Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok.
- Návrh na jednoduchý plagát, dekoračnú látku, lúka s kvetmi a pod.

Modelovanie (plastelína, hlina, modurit)

- Modelovanie jednoduchej skutočnosti – veci dennej potreby, rôzne rastliny, zvieratá, ovocie, zelenina a pod.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Prostredníctvom výtvarných aktivít prehľbovať vzťah žiakov k výtvarnému umeniu,
- upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch.

OBSAH

V tematických prácach učíme žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého čerpáme námety.

Pri voľbe námetov vychádzame zo skúsenosti žiakov. Podporujeme spontánny výtvarný prejav žiakov, sprostredkujeme ukážky ilustrácií, organizujeme návštevy výstav výtvarných prác detí.

Kresba (ceruza, rudka, fixka, tuš)

- Kresba podľa modelu.

Maľba (štetec, tampón, akvarelové farby, temperové farby)

- Spontánna maľba s námetmi zo života detí a dospelých.
- Vyjadrovanie vlastných pocitov pomocou maľby.
- Batiky voskom, a so špagátom - kresba kompozície na textíliu, kontúrovanie voskom, maľovanie, voskovanie celej plochy, žehlenie.

Modelovanie (hlina, plastelína, modurit)

- Modelovanie zložitejších tvarov šperky, dekoračné predmety, svietnik a pod.
- Tvarovanie pomocou drievka, špachtle.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Podporovať výtvarné zručnosti a návyky potrebné pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov,
- v nadväznosti na ciele výtvarnej výchovy z predošlých ročníkov posilniť výchovné, estetické a profesijné zameranie predmetu,
- prostredníctvom výtvarných aktivít prehĺbovať vzťah žiakov k výtvarnému umeniu.

OBSAH

Orientovanie sa na doplnenie poznatkov z jednotlivých oblastí výtvarnej výchovy, podľa úrovne vyučovania v predošlých ročníkoch.

Zapájanie žiakov do výtvarných aktivít i mimo školy s intaktnou populáciou žiakov. Využívame všetky formy výtvarných aktivít, vrátane zapojenia sa do rôznych výtvarných súťaží.

Návštevy výstav výtvarných prác detí v galériách, výstavných sieňach.

Využívame i sprostredkované umenie cez umelecké reprodukcie, filmy, internetové stránky o výtvarnom umení.

Výtvarné techniky: zo širokej palety výtvarných techník vyberáme tie, ktoré najviac vyhovujú výtvarnému typu a naturelu detí. Volíme netradičné formy práce s využitím všetkých arteterapeutických techník.

Výtvarný materiál: výber je určený voľbou výtvarnej techniky.

PROCES

Námety a náplň vyučovacích hodín vyučujúci výtvarnej výchovy vyberá podľa potrieb a záujmu jednotlivých žiakov.

Odporúča sa vo väčšej miere využívať netradičné a pre žiakov pútavé formy práce, využívať arteterapeutické techniky.

Odporúčané sú aj návštevy výstav výtvarných prác detí v galériách a výstavných sieňach.

HUDOBNÁ VÝCHOVA
PRE 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

2012

8. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať rytmizáciu,
- rozvíjať sluchovú pozornosť,
- rozvíjať porozumenie spievanému verbálnemu obsahu,
- zlepšovať kvalitu spevu.

OBSAH

Rytmická a melodická hra na ozvenu.

Určovanie vlastností počúvanej piesne (v prísnej súvislosti obsahom predmetu Rozvíjanie komunikačných schopností a sociálnych zručností).

Určovanie hudobných nástrojov, ktoré tvoria hudbu vnímanú ako celok (identifikácia hudobných nástrojov znejúcich v danej piesni/nahrávke).

Snaha o intonačne čistý spev (pri deťoch s autizmom to nebýva problém), mäkké nasadenie tónov.

Kolektívny spev žiakov.

9. ROČNÍK

CIELE

- Rozširovať hudobné vedomosti,
- cibriť sluchové vnímanie nástrojov i ľudského hlasu,
- rozvíjať inštrumentálny sprievod piesní,
- oboznámiť sa s notami, notovou osnovou, husľovým kľúčom – základmi notového zápisu,
- naučiť sa základy niektorých tanečných krokov,
- položiť základy k využívaniu hudby vo voľnom čase.

OBSAH

Počúvanie rôznych (nových) hudobných žánrov, spievanej i inštrumentálnej hudby.

Diferencovanie zvukov ďalších hudobných nástrojov, príp. nástrojových skupín (dychové, sláčikové, klávesové atď.).

Diferencovanie vnímaného spevu (dospelý človek – dieťa, žena – muž).

Zvládnutie jednoduchých krokových variácií (využiť preferovanú hudbu).

Zvládnutie sociálnej rutiny, súvisiacej s párovým tancom („popýtanie“ do tanca, správny tanečný postoj, očný kontakt, telesná blízkosť, vlastný tanec, načasovanie ukončenia tanca, sociálne prijateľný koniec tanca vo dvojici).

Podľa individuálnych schopností zvládnutie notového zápisu jednoduchej melódie, resp. pochopenie súvislosti medzi výškou tónu a polohou zapisovaných nôt, dĺžkou tónu a vonkajším vzhľadom noty a iné.

Počúvanie hudby, ktorá prináša radosť, uspokojenie a vyplňa voľný čas žiaka (počúvanie a aj produkcia hudby).

TELESNÁ VÝCHOVA
PRE 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

2012

8. ROČNÍK

8. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Upevňovať spontánnu a sociálne prijateľnú formu komunikácie medzi učiteľom a spolužiakmi prostredníctvom pohybových aktivít,
- nácvik pohybových zručností a návykov potrebných pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov do majoritnej spoločnosti,
- upevňovať už nadobudnuté socio-komunikčné zručností, s dôrazom na generovanie týchto schopností mimo školského prostredia,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálne schopností v súvislosti s pohybovými aktivitami,
- prijať fyzický kontakt pri telovýchovných činnostiach,
- akceptovať, prijímať a uplatňovať stanovené pravidlá,
- uplatňovať a rozvíjať kooperáciu, interakčnú kooperáciu,
- uplatňovať sebakontrolu,
- prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- dodržiavať poradie v skupine,
- rozvíjať kreativitu a improvizáčnné schopnosti,
- rozvíjať generalizačnú schopnosť.

OBSAH

Cvičenia, ktoré zabezpečujú správne držanie tela, čím predchádzame deformáciám intenzívnejšie sa rozvíjajúceho pohybového aparátu.

Cvičenia zamerané na posilňovanie jednotlivých svalových skupín. Chôdza, beh, lezenie, skok po vizualizovanej trase.

Imitovanie, opakovanie (memoria), odovzdávanie.

Prechádzky s konkrétnym cieľom (návšteva verejných priestranstiev s cieľom rozvíjať ďalšiu zručnosť – napr. hru na ihrisku v spoločnosti neznámych detí, presun verejnými dopravnými prostriedkami,

Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie.

PROCES

Pri všetkých aktivitách sa treba usilovať o vytvorenie kooperácie žiaka so spolužiakmi, resp. s inými rovesníkmi. Postupne čím menej využívať pomoc ďalšieho učiteľa.

8. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Upevniť spontánnu a sociálne prijateľnú formu komunikácie medzi učiteľom a spolužiakmi prostredníctvom pohybových aktivít,

- podporovať pohybové zručností a návyky potrebné pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov do majoritnej spoločnosti,
- upevniť doteraz nadobudnuté socio-komunikačné zručností, s dôrazom na generovanie týchto schopností mimo školského prostredia,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálne schopnosti vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- prijímať fyzický kontakt pri telovýchovných činnostiach,
- prijímať pravidlá,
- rozvíjať kooperáciu, interakčnú kooperáciu,
- prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovať pri spoločných pohybových aktivitách,
- dodržiavať poradie v skupine,
- rozvíjať kreativitu a improvizáciu,
- rozvíjať generalizáciu (prenos) nadobudnutých pohybových zručností.

OBSAH

Zdravotné cvičenia - opakovanie a obmieňanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov. Chôdza po akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia - chôdza, beh,, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza vo dvojiciach, v rade. Návnik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Návnik chôdze po schodoch hore a dole so striedaním ľavej a pravej nohy. Návnik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa – vytlieskavanie, bubnovanie. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke. Chôdza na mieste. V prírode prejsť najmenej 1 km.

Beh – prehlbovanie návniku správnych pohybov nôh a ramien pri behu, beh určeným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál zo stoja, drepu, zo sedu a z ľahu.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej max. 20 cm, zoskok z výšky 30 - 40 cm na mäkkú podložku podľa možností do drepu, návnik skoku do diaľky. Preskok medzery medzi dvoma žienkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom, poskoky v drepe a obraty.

Lezenie dopredu - upevňovanie lezenia štvornožky (po kolenách) vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík max. 1 m, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch. Spúšťanie sa na kĺzačke. Podliezanie vhodných prekážok - lavičky, švédske debny. Výstup po šikmej lavičke lezením, plazením.

Hádzanie a chytanie – návnik v chytaní lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hádzanie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, na cieľ, návnik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Návnik hodou lopty do diaľky, do výšky.

Gymnastické cvičenia - prechod cez lavičku s obratom. Chôdza po švédskej lavičke s 2 – 3 prekážkami – drobné predmety umiestnené na lavičke. Chôdza po šikmej ploche, napr. po

zavesenej lavičky. Návnik visu na nízkej hrazde. Výskok max. na 2 diely švédskej debny. Gúľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku.

Základy akrobatických cvičení - prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými nohami, kolíska na chrbte z drepu spojného. Rýchle zmeny polôh v postojoch. Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Poradové cvičenia - návnik uplatňovania povelov vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, poklusom v klus, stáť, pozor, pohov.

Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, návnik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možnosti v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie.

Kolektívne činnosti - loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky.

Hudobno-pohybové hry - rytmizovaná chôdza, beh v rôznom tempe, udávanom učiteľom, ktorého zmena je signalizovaná zvukom píšťalky. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Návnik točenia vo dvojiciach – učiteľ a žiak. Prísuný krok bokom, návnik prísuného kroku vpred, návnik cvalu bokom. Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom.

Koordináčne a relaxačné cvičenia - cviky z predchádzajúcich ročníkov.

PROCES

Pri všetkých aktivitách sa treba usilovať o vytvorenie kooperácie so spolužiakmi, resp. s inými rovesníkmi. Treba obmedziť pomoc učiteľa pri jednotlivých aktivitách. Výber telovýchovných aktivít sleduje stanovené ciele telesnej výchovy, vychádza z repertoáru realizovaného v predchádzajúcom ročníku. Pri rozvíjajúcej sa sexualite žiakov ich postupne pripraviť na správny postoj a reakciu pri hroziacom sexuálnom zneužití (rozpoznanie a odmietnutie nevhodného fyzického kontaktu a pod.).

8. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Upevniť spontánnu a sociálne prijateľnú formu komunikácie medzi učiteľom a spolužiakmi prostredníctvom pohybových aktivít,
- návnik pohybových zručností a návykov potrebných pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov do majoritnej spoločnosti,
- upevniť doteraz nadobudnuté socio-komunikčné zručnosti s dôrazom na rozšírenie ich využitia aj mimo školského prostredia,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálnu schopnosť vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- prijímať fyzický kontakt pri telovýchovných činnostiach,
- prijímať pravidlá,
- kooperovať v rámci aktivít,
- uplatňovať sebakontrolu,
- prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovať jednotlivé pohybové aktivity,
- dodržiavať poradie v skupine,

- rozvíjať kreativitu a improvizáciu schopnosť,
- rozvíjať generalizačnú schopnosť,
- poznať vlastné potreby a ich uspokojovanie v oblasti účelových pohybových aktivít, ich využívanie vo voľnom čase,
- osvojiť si zásady správnej životosprávy a odpočinku.

OBSAH

Zdravotné cvičenia - opakovanie a obmieňanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov. Chôdza po akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia - chôdza, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza vo dvojiciach, v rade. Návnik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Návnik chôdze po schodoch hore a dole so striedaním ľavej a pravej nohy. Návnik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa – vytlieskavanie, bubnovanie. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke. Chôdza na mieste. V prírode prejsť najmenej 1 km.

Beh – prehlbovanie návniku pohybov nôh a ramien pri behu, beh daným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál: zo stoja, drepu, zo sedu a z ľahu. Beh cez nenáročnú prekážkovú dráhu v zástupe za ostatnými spolužiakmi.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej najviac 20 cm, zoskok z výšky 30 - 40 cm na mäkkú podložku podľa možností do drepu, návnik skoku do diaľky. Preskok medzery medzi dvoma žienkami bez rozbehu a s krátkym rozbehom, poskoky v drepe a obraty. Štafetový beh s kolíkom na krátkej trase so zapojením maximálne 2 žiakov.

Lezenie dopredu vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík do výšky maximálne 1 m, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch. Spúšťanie sa na klzačke. Podliezanie vhodných prekážok - lavičky, švédske debny. Výstup po šikmej lavičke lezením, plazením.

Hádzanie a chytanie – návnik v chytaní lopty, guľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, do cieľa, návnik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Návnik hodou lopty do diaľky, do výšky.

Gymnastické cvičenia - prechod cez lavičku s obratom. Chôdza po švédskej lavičke s 2 – 3 prekážkami – drobné predmety umiestnené na lavičke. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Zmiešané visy na nízkej hrádze. Výskok max. na 2 diely švédskej debny. Guľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku.

Základy akrobatických cvičení - prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými nohami, kolíska na chrbte z drepu spojného. Rýchle zmeny polôh v postojoch. Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Poradové cvičenia - nácvik uplatňovania povelov vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, poklusom v klus, stát', pozor, pohov.

Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možnosti v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie. Bicyklovanie.

Prechádzky s konkrétnym cieľom (návšteva verejných priestranstiev s cieľom rozvíjať ďalšiu zručnosť - hra na ihrisku v spoločnosti neznámych detí, cestovanie verejnými hromadnými dopravnými prostriedkami).

Doprava a pravidlá cestnej premávky. Osvojovanie významu dopravných značiek, zvukových a svetelných signálov, ktoré usmerňujú pohyb chodcov a pohyb vozidiel.

Kolektívne činnosti - loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky. Zrkadlo, imitovanie, odovzdávanie, opakovanie (memoria), duet.

Hudobno-pohybové hry, rytmizovaná chôdza beh v rôznom tempe, ktorého zmena je signalizovaná zvukom pišťali a udávaná učiteľom. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia sa vo dvojiciach – učiteľ a žiak. Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom. Tanec - tanečná výchova, spoločenské a moderné tance - krok prísunný a poskočný.

Koordináčne a relaxačné cvičenia - opakovanie a upevňovanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov.

PROCES

Pri pohybových aktivitách navodzujeme situáciu na imitáciu pohybových aktivít spolužiaka/spolužiakov s cieľom sociálne prispôbiť sa skupine a skupinovej aktivite; rozvíjanie schopnosti využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovanie učiteľa (10-15 min.); rozvíjanie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (10-15 min.); kreativitu a improvizáciu žiaka.

Pri nácviku osvojovania si pravidiel bezpečného pohybu na ulici a prostredníctvom dopravných prostriedkov dbáme na zvýšený dohľad nad žiakmi, so skupinou žiakov idú vždy minimálne dve dospelé osoby. Jeden učiteľ môže rozvíjať maximálne štyroch žiakov, pri dodržaní bezpečnosti najmä v uzatvorených priestoroch nie je treba využívať pomoc druhého učiteľa.

Výber telovýchovných aktivít sleduje stanovené ciele telesnej výchovy, vychádza z ich repertoáru realizovaného v predchádzajúcom ročníku.

Pri rozvíjajúcej sa sexualite žiakov ich treba pripraviť na správny postoj a reakciu pri hroziacom sexuálnom zneužití (poznať a vedieť odmietnuť nevhodný fyzický kontakt a pod.).

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Upevniť sociálne prijateľnú formu komunikácie medzi učiteľom a spolužiakmi prostredníctvom pohybových aktivít,
- podporiť pohybové zručnosti a návyky potrebné pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov do majoritnej spoločnosti,
- upevniť doteraz nadobudnuté socio-komunikčné zručnosti s dôrazom na ich generovanie mimo školského prostredia,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálnu schopnosť vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- prijímať fyzický kontakt pri telovýchovných činnostiach,
- prijímať pravidlá,
- uplatňovať kooperáciu, interakčnú kooperáciu,
- uplatňovať sebakontrolu,
- prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovať pri spoločných pohybových aktivitách,
- dodržiavať poradie v skupine,
- rozvíjať kreativitu a improvizáčnej schopnosti,
- rozvíjať generalizačnú schopnosť,
- poznať vlastné potreby a ich uspokojovanie v oblasti účelových pohybových aktivít, ich využívanie vo voľnom čase,
- osvojovať si správnu životosprávu.

OBSAH

Zdravotné cvičenia - opakovanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov s ich obmenou. Chôdza po akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia - chôdza, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza určeným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza vo dvojiciach, v rade. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Nácvik chôdze po schodoch hore a dolu so striedaním pravej a ľavej nohy. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa – vytlieskavanie, bubnovanie. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke. Chôdza na mieste. V prírode prejsť najmenej 1 km.

Beh – nácvik správnych pohybov nôh a ramien pri behu, beh určeným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál: zo stoja, drepu, zo sedu a z ľahu. Beh cez nenáročnú prekážkovú dráhu v zástupe za ostatnými spolužiakmi.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej maximálne 20 cm, zoskok z výšky 30 - 40 cm na mäkkú podložku podľa možností do drepu, nácvik skoku do diaľky. Preskok medzery medzi dvoma žienkami bez rozbehu a s krátkym

rozbehom, poskoky v drepe a obraty. Štafetový beh s kolíkom na krátkej trase so zapojením maximálne 2 žiakov.

Lezenie dopredu štvornožky - vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík do výšky maximálne 1 m, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch. Spúšťanie sa na kĺzačke. Podliezanie vhodných prekážok - lavičky, švédske debny. Výstup po šikmej lavičke lezením, plazením.

Hádzanie a chytanie – nácvik v chytaní lopty, guľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, na cieľ, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Nácvik hodu lopty do diaľky, do výšky.

Gymnastické cvičenia - prechod cez lavičku s obratom. Chôdza po švédskej lavičke s 2 – 3 prekážkami – drobné predmety umiestnené na lavičke. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Zmiešané visy na nízkej hrádze. Výskok max. na 2 diely švédskej debny. Guľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku.

Základy akrobatických cvičení - prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými nohami, kolíska na chrbte z drepu spojného. Rýchle zmeny polôh v postojoch. Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie. Bicyklovanie. Prechádzky s konkrétnym cieľom (hra na ihrisku v spoločnosti neznámych detí, cestovanie verejnými dopravnými prostriedkami).

Kolektívne činnosti - loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky. Zrkadlo, imitovanie, odovzdávanie, opakovanie (memoria), duet.

Hudobno–pohybové hry - rytmizovaná chôdza beh v rôznom tempe, udávaného učiteľom a jeho zmena signalizovaná zvukom pišťalky. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Točenie sa vo dvojiciach – učiteľ a žiak, dvaja žiaci. Prísunný krok bokom, nácvik prísunného kroku vpred, nácvik cvalu bokom.

Koordináčne a relaxačné cvičenia - pakovanie a upevňovanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov.

PROCES

Pri pohybových aktivitách navodzujeme situáciu na imitáciu pohybových aktivít spolužiaka/spolužiakov s cieľom sociálne prispôsobiť sa skupine a skupinovej aktivite; rozvíjanie schopnosti využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (10-15 min.); rozvíjanie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (10-15 min.).

Treba sa zamerať na rozširovanie už zvládnutých pohybových zručností ako na chôdzu a beh a na posilňovanie fyzickej zdatnosti formou kondičných cvičení.

Pri nácviku osvojovania si pravidiel bezpečného pohybu na ulici a presunu prostredníctvom hromadných dopravných prostriedkov dbáme na zvýšený dohľad nad žiakmi, so skupinou žiakov idú vždy minimálne dve dospelé osoby. Jeden učiteľ môže rozvíjať maximálne štyroch

žiakov, pri dodržaní bezpečnosti najmä v uzatvorených priestoroch nie je treba využívať pomoc druhého učiteľa.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Upevňovať spontánnu a sociálne prijateľnú formu komunikácie medzi učiteľom a spolužiakmi prostredníctvom pohybových aktivít,
- nácvik pohybových zručností a návykov potrebných pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov do majoritnej spoločnosti,
- upevňovať už nadobudnuté socio-komunikačné zručností, s dôrazom na generovanie týchto schopností mimo školského prostredia,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálnu schopnosť vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- prijímať fyzický kontakt pri telovýchovných činnostiach,
- prijímať pravidlá,
- kooperovať pri rôznych aktivitách,
- prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovať pri spoločných pohybových aktivitách,
- dodržiavať poradie v skupine,
- ovládať jednoduché tanečné kroky,
- rozvíjať kreativitu a improvizáciu,
- rozvíjať generalizačné schopnosti,
- poznať vlastné potreby a ich uspokojovanie v oblasti účelových pohybových aktivít, ich využívanie vo voľnom čase,
- osvojiť si zásady správnej životosprávy, odpočinku, striedanie aktivity a odpočinku.

OBSAH

Zdravotné cvičenia - opakovanie a obmieňanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov. Chôdza na akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia - chôdza, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza vo dvojiciach, v rade. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Nácvik chôdze po schodoch na hor a dole striedavo ľavou, pravou nohou. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa – vytlieskavanie, bubnovanie. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke. Chôdza na mieste, nácvik chôdze vzad. V prírode prejsť najmenej 1 km.

Beh – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh daným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál: zo stoja, drepu, zo sedu a z ľahu. Zmeny smeru udávaného pri behu, beh okolo predmetov rozložených po zemi, beh po kružnici.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej max, 20 cm, zoskok z výšky 30 - 40 cm na mäkkú podložku podľa možností do drepu, nácvik skoku

do diaľky. Preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu a s krátkym rozbehom, poskoky v drepe a obraty.

Lezenie a plazenie vpred vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík max. 1 m, švédske lavičky, švédske debny, obruče na stojančekoch. Spúšťanie sa na kĺzačke. Podliezanie vhodných prekážok - lavičky, švédske debny. Výstup po šikmej lavičke lezením, plazením. Preliezanie prírodných prekážok.

Hádzanie a chytanie – nácvik v chytaní lopty kotúlajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, na cieľ, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Nácvik hodou lopty do diaľky, do výšky, prehadzovanie cez obruče.

Gymnastické cvičenia – chôdza po lavičke s obratom. Chôdza po lavičke s 2 – 3 prekážkami – drobné predmety umiestnené na lavičke. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Nácvik visu na nízkej hrazde. Výskok maximálne na 3 - 4 diely švédskej debny do vzporu kľáčmo, z kľaku stoj a zoskok na žinenku. Gúľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku.

Základy akrobatických cvičení - prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými nohami, kolíska na chrbte z drepu spojného. Rýchle zmeny polôh v postojoch. Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Poradové cvičenia - nácvik uplatňovania povelov vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, poklusom v klus, stáť, pozor, pohov.

Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie. Bicyklovanie.

Kolektívne činnosti - loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky.

Hudobno-pohybové hry - rytmizovaná chôdza, beh v rôznom tempe udávanom učiteľom, ktorého zmena je signalizovaná zvukom píšťalky. Detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia vo dvojiciach – učiteľ a žiak, žiak a žiak. Prísuný krok bokom, nácvik prísunného kroku vpred, nácvik cvalu bokom. Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom.

Pohybové vyjadrenie pojmov: ticho, silno, nízko, vysoko, pomaly, rýchlo.

Koordináčne a relaxačné cvičenia - opakovanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov.

PROCES

Pri pohybových aktivitách navodzujeme situáciu na imitáciu pohybových aktivít **spolužiaka/spolužiakov s cieľom sociálne sa prispôbiť skupine a skupinovej aktivite; na** rozvíjanie schopnosti využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovanie učiteľa (15-20 min.), na rozvíjanie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (15-20 min.).

Pri nácviku osvojovania si pravidiel bezpečného pohybu na ulici a presunu prostredníctvom hromadných dopravných prostriedkov dbáme na zvýšený dohľad nad žiakmi, so skupinou žiakov idú vždy minimálne dve dospelé osoby. Jeden učiteľ môže rozvíjať maximálne štyroch žiakov, pri dodržaní bezpečnosti najmä v uzatvorených priestoroch je snaha nevyužívať pomoc druhého učiteľa.

Do obsahu vyučovania telesnej výchovy je potrebné zaradiť zložky súvisiace s osvojovaním správnej životosprávy a nácvik spoločenských voľno časových aktivít, medzi ktoré okrem rôznych druhov jednoduchých športov a hier zaraďujeme aj tanec.

Jednoduché krokové variácie sa nacvičujú pomocou rytmizácie (bubon, tleskanie a iné) a hudby ,s jej výberom zohľadňujúcim psychický stav žiaka pri jej reprodukcii.

Pri rozvíjajúcej sa sexualite žiakov ich treba pripraviť na správny postoj a reakciu pri hroziacom sexuálnom zneužití (rozpoznanie a odmietnutie nevhodných dotykov a pod.).

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Samostatne realizovať nadobudnuté zručnosti pri vykonávaní pohybových aktivít s dôrazom na ich generalizáciu v zmenenom vonkajšom prostredí, so zmenou formy aktivity a personálnej zmene,
- spontánne dodržiavať pravidlá hrových a pohybových aktivít,
- nácvik pohybových zručností, návykov potrebných pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov do majoritnej spoločnosti,
- poznať potreby vlastného tela,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálne schopnosti v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- prijať fyzický kontakt pri telovýchovných aktivitách – učiteľa i spolužiakov,
- akceptovať a uplatňovať pravidlá,
- kooperovať so spolužiakom,
- uplatňovať interakčnú kooperáciu,
- prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- ovládať jednoduché tanečné kroky,
- napodobňovať pri telovýchovných aktivitách, poradovosti, kreativity a improvizáčnej schopnosti,
- rozvíjať generalizačnú schopnosť,
- poznať vlastné potreby a ich uspokojovanie v oblasti účelových pohybových aktivít, ich využívanie vo voľnom čase,
- osvojiť si zásady správnej životosprávy a odpočinku.

OBSAH

Zdravotné cvičenia - opakovanie a obmieňanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov. Chôdza na akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia - chôdza, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza určeným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza vo dvojiciach, v rade. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Nácvik chôdze po schodoch nahor a dole so striedaním pravej a ľavej nohy. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa – vytlieskavanie, bubnovanie. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke. Chôdza na mieste, nácvik chôdze vzad. V prírode prejsť najmenej 1 km.

Beh – nácvik správneho pohybu nôh a ramien pri behu, beh určeným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál: zo stoja, z drepu, zo sedu a z ľahu. Zmeny smeru udávaného pri behu, beh okolo predmetov rozložených po zemi, beh po obvode kruhu. Beh cez nenáročnú prekážkovú dráhu v zástupe za ostatnými spolužiakmi. Beh na 100 m, štafetový beh v dĺžke maximálne 2 x 60 m.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej maximálne 20 cm, zoskok z výšky 30 - 40 cm na mäkkú podložku podľa možností do drepu, nácvik skoku do diaľky. Preskok medzery medzi dvoma žienkami bez rozbehu a s krátkym rozbehom, poskoky v drepe a obraty. Skok do diaľky.

Lezenie a plazenie smerom dopredu po vizuálne vyznačenej trase, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík – maximálne do výšky 1 m, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch. Spúšťanie sa na kĺzačke. Podliezanie vhodných prekážok - lavice, švédske debny. Výstup po šikmej lavičke lezením, plazením. Zliezanie prírodných prekážok.

Hádzanie a chytanie – nácvik v chytaní lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, na cieľa, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Nácvik hodou lopty do diaľky, do výšky, prehadzovanie cez obruče.

Gymnastické cvičenia - chôdza po lavičke s obratom. Chôdza po lavičke s 2 – 3 prekážkami – drobné predmety umiestnené na lavičke. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Nácvik visu na nízkej hrazde. Výskok maximálne na 3 - 4 diely švédskej debny do vzporu kľáčmo, z kľaku stoj. Gúľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku.

Tanec - tanečná výchova, jednoduché spoločenské a moderné tance - krok prísunný a poskočný.

Základy akrobatických cvičení - prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými dolnými končatinami, kolíska na chrbte z drepu spojného. Rýchle zmeny polôh v postojoch. Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Poradové cvičenia - nácvik uplatňovania povelov vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, poklusom v klus, stáť, pozor, pohov.

Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie. Bicyklovanie. Prechádzky s konkrétnym cieľom (návšteva verejných priestranstiev s cieľom rozvíjať ďalšiu zručnosť – napr. hra na ihrisku v spoločnosti neznámych detí, presun verejnými hromadnými dopravnými prostriedkami).

Kolektívne činnosti - loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňacky.

Hudobno-pohybové hry - rytmizovaná chôdza beh v rôznom tempe, ktorého zmena je signalizovaná zvukom pišťali a udávaná učiteľom. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia vo dvojiciach – v kombinácii žiak s učiteľom, dvaja žiaci, traja, resp. štyria žiaci bez učiteľa. Prísunný krok bokom, nácvik prísunného kroku vpred, nácvik cvalu bokom. Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom.

Pohybové vyjadrenie pojmov: ticho, silno, nízko, vysoko, pomaly, rýchlo.

Koordináčne a relaxačné cvičenia - cvičenie cvikov z predchádzajúcich ročníkov.

PROCES

Pri pohybových aktivitách navodzujeme situáciu na imitáciu pohybových aktivít spolužiaka/spolužiakov s cieľom sociálne sa prispôbiť skupine a skupinovej aktivite; na rozvíjanie schopnosti využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (15-20 min.); na rozvíjanie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (15-20 min.); na uplatňovanie kreativity a improvizácie žiaka.

Do obsahu vyučovania telesnej výchovy treba zaradiť zložky súvisiace s osvojovaním správnej životosprávy a nácvik spoločenských voľno časových aktivít, medzi ktoré okrem rôznych druhov jednoduchých športov a hier je aj tanec. Jednoduché krokové variácie nacvičiť pomocou rytmizácie a hudby. Výber krokov a hudby musí zohľadňovať možnosti, schopnosti a psychický stav žiaka pri jej reprodukcii.

Pri rozvíjajúcej sa sexualite žiakov treba ich pripraviť na správny postoj a reakciu pri hroziacom sexuálnom zneužití (nevhodné dotyky a pod.).

Pri nácviku osvojovania si pravidiel bezpečného pohybu na ulici a presunu prostredníctvom hromadných dopravných prostriedkov dbáme na zvýšený dohľad nad žiakmi, so skupinou žiakov idú vždy minimálne dve dospelé osoby. Jeden učiteľ môže rozvíjať maximálne štyroch žiakov, pri dodržaní bezpečnosti najmä v uzatvorených priestoroch a snažiť sa nevyužívať pomoc druhého učiteľa.

**OBSAH VZDELÁVANIA
PRE 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM
S VYUČOVACÍM JAZYKOM MAĎARSKÝM**

2012

SLOVENSKÝ JAZYK A SLOVENSKÁ LITERATÚRA
PRE 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM
S VYUČOVACÍM JAZYKOM MAĎARSKÝM

2012

8. ROČNÍK

8. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Upevniť výslovnosť doteraz naučených slov a slovných spojení,
- rozšíriť slovnú zásobu o ďalšie slová z určených tematických celkov,
- doplniť slovnú zásobu o činnosti ľudí, zvierat, predmetov,
- doplniť slovnú zásobu o príslovky, číslovky.

OBSAH

Upevňovať výslovnosť a chápanie významu doteraz preberaných slov.

Ozrejmovať význam preberaných slov v rôznych súvislostiach.

Overovať chápanie významu nacvičovaných slov prostredníctvom kontrolných otázok a pokynov obsahujúcich niektoré z nacvičovaných slov.

Učiť žiaka rozumieť príslovkám: dobre, zle, málo, veľa, dosť, ešte.

Učiť žiaka pomenovať činnosti (slovesá) v súvislosti s podstatnými menami a zámenami, ktoré v slovenskom jazyku už pozná, napr. teta predáva, sestra kupuje, brat hrá futbal, ja sedím, otec spí, lopta skáče, on číta.

Naučiť vymenovať čísla od jedna do desať v číselnom rade.

Naučiť pomenovať čísla podľa napísaných čísloviek.

Naučiť vyjadriť počet od jedna do desať číslovkou v slovenskom jazyku.

PROCES

Jednotlivé zložky tohto vyučovacieho predmetu sa kombinujú v rámci jednej vyučovacej hodiny alebo jedného bloku.

Pri vyučovaní vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra je možné využívať demonštračný obrázkový a slovný materiál s veľkými tlačenými a malými tlačenými písmenami, detské časopisy, individuálne pripravené materiály s prihliadnutím na individualitu žiaka a učebnica Moje učenie.

Nácvik porozumeniu, výslovnosti a používania slovies ako názvov činností, ktoré sú žiakovi blízke, alebo je dôležité ich poznať, t. j. upevnenie nacvičovaného slovesa sa zaraďuje priebežne nielen na hodiny slovenského jazyka.

Pri nacvičovaní nových slovných spojení by spravidla malo byť spravidla novým slovom len jedno slovo z príslušného slovného spojenia.

Príslovky nacvičovať v kontexte, najvhodnejšie v rámci kladenia otázok a odpovedí na ne s pomocou prísloviiek.

8. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Upevniť výslovnosť doteraz naučených slov a slovných spojení,
- rozšíriť slovnú zásobu o ďalšie podstatné mená, slovesá, prívlastňovacie zámená, prídavné mená, číslovky,
- vedieť prečítať a pochopiť jednoduché vety v slovenskom jazyku,
- vedieť odpísať slová a jednoduché vety v slovenskom jazyku,
- upevniť formulovanie odpovede na otázky s nacvičovanými slovami (ústne),
- ovládať naspamäť aspoň jednu rýmovanú jednoduchú riekanku alebo pieseň v slovenskom jazyku.

OBSAH

Naučiť výslovnosť a vymenovanie čísel do dvadsať v číselnom rade.

Naučiť pomenovať nacvičované čísla do dvadsať podľa napísaných čísloviek, naučiť vyjadriť počet do dvadsať.

Po prebratí určených tematických oblastí pridávať nové slová z okruhu tém patriacich do záujmovej oblasti žiaka.

Nácvik rytmického memorovania štvorveršia na tému ročného obdobia alebo sviatku, resp. spev krátkej ľudovej piesne na jednoduchú melódiu s jednoduchým textom.

PROCES

Jednotlivé zložky tohto vyučovacieho predmetu sa kombinujú v rámci jednej vyučovacej hodiny alebo jedného bloku.

Pri vyučovaní vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra je možné využívať demonštračný obrázkový a slovný materiál s veľkými tlačnými a malými tlačnými písmenami, detské časopisy, individuálne pripravené materiály s prihliadnutím na individualitu žiaka a učebnica Moje učenie.

Slová a vety, ktoré sa žiak učí vyslovovať, odpisuje z predlohy alebo sa ich učí používať, by mal mať žiak podporené obrázkovým materiálom.

Automatizáciu výslovnosti slovenských slov prostredníctvom nácviku riekanky alebo piesne je potrebné zaraďovať do jednotlivých vyučovacích predmetov, nielen na hodinu slovenského jazyka.

8. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Upevniť slová a ustálené slovné spojenia naučené v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozšíriť aktívnu slovnú zásobu – podstatné mená, slovesá, príslovky, prídavné mená, zámená, číslovky,
- upevniť používanie zdvorilostných slov v rámci spoločenského styku,
- naučiť aspoň tri slovenské riekanky alebo piesne,
- rozšíriť slovnú zásobu v závislosti od rozprávky, článku zo záujmovej oblasti žiaka,
- rozvíjať schopnosť písomne sa vyjadriť v slovenskom jazyku.

OBSAH

Upevnenie a rozšírenie slovnej zásoby na témy: škola, povolanie, bývanie, doprava, stravovanie, ročné obdobia, kalendár a iné.

Prostredníctvom slovenských riekaniek, piesní rozvíjame slovnú zásobu žiaka, pričom ako ústredný motív riekanky by malo byť doteraz známe slovo.

Poznať čísla a nacvičiť správnu výslovnosť číselného radu do sto.

Pomenovávanie matematických operácií v slovenskom jazyku – sčítovanie, odčítovanie aj s pomenovaním matematických znamienok.

PROCES

Jednotlivé zložky tohto vyučovacieho predmetu sa kombinujú v rámci jednej vyučovacej hodiny alebo jedného bloku.

Pri nácviku písania slov v slovenskom jazyku je vhodné využívať demonštračný materiál – predlohy slov a obrázky znázorňujúce slovo alebo situáciu, ktorú slovo označuje.

Pri ostatných činnostiach sa využívajú texty z detských obrázkových časopisov a učebného textu „Moje učenie“.

Schopnosť písomne sa vyjadriť, napr. dopĺňaním slova k obrázkom alebo do textu, kde je príslušné slovo vynechané. Predmetné slovo možno vybrať z poskytnutého súboru slov a vložiť alebo vpísať ho na príslušné miesto.

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Upevniť výslovnosť slov a ustálených slovných spojení a ich používanie naučené v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozšíriť pasívny slovník o ďalšie podstatné mená, slovesá, príslovky, osobné a ukazovacie zámená, číslovky,
- rozšíriť pasívny slovník o porozumenie jednoduchých otázok,
- naučiť používať zdvorilostné slová v spoločenskom styku.

OBSAH

Nácvik porozumenia otázok vzťahujúcich sa k osobe žiaka, napríklad „Ako sa máš?“, „Kam ideš?“, „Si hladný?“, „Si smädný?“, „Čo ťa bolí?“, „Kde si bol?“, „Kde je mama?“.

Učiť žiaka používať slová zaužívané v spoločenskom styku – pozdravy, zdvorilostné frázy a slovné spojenia ako „ahoj, dobrý deň, dovidenia, ďakujem, nech sa páči, prosím si, neprosím si...“.

Vymenovať čísel v číselnom rade do dvadsať, spresňovať ich výslovnosť; pomenovať napísanú číslovku.

PROCES

Jednotlivé zložky tohto vyučovacieho predmetu sa kombinujú v rámci jednej vyučovacej hodiny alebo jedného bloku.

Pri vyučovaní vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra je možné využívať demonštračný obrázkový a slovný materiál s veľkými tlačenými a malými tlačenými písmenami, detské časopisy, individuálne pripravené materiály s prihliadnutím na individualitu žiaka a učebnica Moje učenie.

Čísla a číslovky učíme jednak ako číselný rad a jednak ich priradíme k už naučeným podstatným menám, resp. otázkam, aby mali zmysel. Napr. „Koľko máš rokov?“ „Do ktorej triedy chodíš?“ „Aké máte číslo domu?“ (aj vtedy, ak je vyššie ako dvadsať) a pod.

9. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Upevniť poznanie, výslovnosť a používanie slov z predchádzajúceho ročníka,
- rozšíriť slovnú zásobu o ďalšie podstatné mená, slovesá, o prívlastňovacie zámená, prídavné mená, číslovky,
- upevniť ovládanie odpovedí na otázku,
- vedieť napísať jednoduchú vetu v slovenskom jazyku ako požiadavku vlastnú potrebu, požiadavku.

OBSAH

Učiť žiaka vyjadriť a napísať jednoduchú vetu v slovenskom jazyku – jeho vlastnú potrebu, požiadavku, konštatovanie, ako napr. „Budem písať.“ „Pôjdem von.“ „Kúpim jogurt.“ „Vonku prší.“

Čísla zoradené v číselnom rade rozšíriť do sto.

Rozšíriť prebrané témy o tie, ktoré neboli prebrané v predchádzajúcich ročníkoch a doplniť o záujmovú oblasť žiaka.

PROCES

Jednotlivé zložky tohto vyučovacieho predmetu sa kombinujú v rámci jednej vyučovacej hodiny alebo jedného bloku.

Pri vyučovaní vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra je možné využívať demonštračný obrázkový a slovný materiál s veľkými tlačnými a malými tlačnými písmenami, detské časopisy, individuálne pripravené materiály s prihliadnutím na individualitu žiaka a učebnica Moje učenie.

Na začiatku nácviku písania žiakovi dáme napísanú predlohu jeho vlastnej požiadavky, ktorá situačne vyplynie priamo na hodine. Neskôr vyžadujeme aby tú istú potrebu, ak ju prejaví (ktorú sme už nacvičovali), napísal sám bez predlohy.

9. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Upevniť výslovnosť, význam a používanie slov naučených v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozšíriť aktívnu slovnú zásobu – podstatné mená, slovesá, príslovky, prídavné mená, zámená, číslovky,
- rozšíriť slovnú zásobu zo záujmovej oblasti žiaka,
- vedieť spontánne používať zdvorilostné slová v rámci spoločenského styku,
- vedieť spamäti slovenské básne, piesne,
- vedieť samostatne alebo s nápoved'ou napísať jednoduchý popis situačného obrázka.

OBSAH

Rozšíriť číselné pojmy o slová tisíc a milión v kontexte vyjadrenia veľkého množstva peňazí za určitý tovar alebo inú množstevnú veličinu, primeranú žiakovmu chápaniu.

Rozšíriť prebrané témy o tie, ktoré neboli prebrané v predchádzajúcich ročníkoch a o témy zo záujmových oblastí žiaka.

PROCES

Pri vyučovaní číselníkov vždy máme na pamäti ich praktické využitie – peniaze; množstvo – kilogramy; dátumy narodenia – vlastný, rodičov, súrodencov; počet obyvateľ'ov v meste, v krajine (štáte); dĺžky, vzdialenosť v metroch – dvor; v kilometroch – v rámci mesta, medzi mestami, medzi krajinami a pod. podľa individuálnych schopností žiaka.

Je dôležité, aby sme k jednotlivým témam pristupovali so zohľadnením vekovej kategórie žiakov deviateho ročníka a zároveň ich mentálnej úrovne.

MAĎARSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
PRE 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

2012

8. ROČNÍK

Čítanie a literárna výchova, gramatika, sloh

8. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Čítať a písať ďalšie písmená maďarskej abecedy,
- upevniť techniku čítania,
- reprodukovať vypočutý text podľa otázok,
- formulovať aktuálne vykonávanú činnosť a vlastné želanie (heslovite, jedným slovom)
- zvládnuť opis objektu podľa jeho viditeľných vlastností.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Čítanie nových písmen – spoluhláskových skupín vo fonémach **gy, ny, ty, ly**.

Utvrdzovanie čítania doteraz preberaných písmen v slabikách, slovách, jednoduchých vetách.

Tiché čítanie s overovaním chápania textu otázkami, príp. znázornením pomocou obrázkov, kartičiek – postupný prechod z hlasného čítania.

Gramatika

Písanie slov so spoluhláskami **gy, ny, ty, ly**.

Sloh

Rozvíjanie vyjadrovania žiaka ústnou formou, resp. aj písomne: ku konkrétnemu predmetu priradovať slová so základnými vlastnosťami podstatných mien – malý, veľký, pekný, dobrý; určenie farby a pod.

Rozvíjanie verbálnych prejavov: používanie želania s využitím vyslovených, resp. napísaných slovných spojení *chcem, mám rád*, ako aj negácií *nemám rád, nechcem* v súvislosti s hrou, jedlom, činnosťami v škole a vo voľnom čase.

8. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Upevniť správnu techniku čítania a zvládnuť tiché čítanie,
- reprodukovať vypočuté texty,
- písomne zaznamenať vlastnú myšlienku – spomienku, želanie a pod.
- vyhľadať písomnú odpoveď na napísanú otázku (*Kto? Čo? Čo robí?*), alebo priamo odpovedať na otázku, resp. odpoveď zapísať.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Čítanie slov.

Čítanie krátkych textov z detského časopisu.

Počúvanie čítaného, resp. reprodukovaného vhodne zvoleného literárneho textu s ohľadom na záujmy žiaka.

Počúvanie čítaného alebo reprodukovaného umeleckého textu z detského časopisu, knihy, zo zvukovej nahrávky.

Overovanie porozumenia vypočutého textu pomocou otázok.

Stručné reprodukovanie vypočutého textu.

Gramatika

Prepisovanie krátkych textov, ktoré žiak/učiteľ čítal na literárnej výchove.

Vyhľadávanie vlastných mien – osôb a zvierat a vecí z čítaného textu na základe otázky *Kto?* (vlastné mená personifikované v rozprávkach, príbehoch).

Sloh

Tvorenie odpovedí na samostatne prečítané otázky: *Kto?*, *Čo robí?* – ústne a písomne.

Vytváranie písomnej/ústnej odpovede na nápovedné otázky, prípadne na všeobecnú otázku: *O čom sme čítali?*

Rozvíjanie nácviku zápisu o realite, s ktorou sa žiak stretáva.

8. ročník – 3. úroveň

CIELE

- Upevniť plynulé čítanie,
- rozlišovať základné literárne žánre,
- upevniť pravopis preberaných slovných druhov,
- rozlišovať jednotlivé slovné druhy,
- určiť vety podľa obsahu,
- zostaviť text na určenú tému podľa osnovy.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Automatizovanie plynulého čítania s využitím správnej intonácie.

Čítanie literárnych textov, rozlišovať v nich skutočné od neskutočného.

Rozlišovanie základných žánrov literárnych textov a ich častí – verš v básni; odsek v texte článku, rozprávky.

Pracovanie s printovými médiami: vzbudenie a rozvíjanie záujmu o časopisy a dennú tlač.

Gramatika

Upevňovanie pravopisu hlásky „j“ (j-ly) v známych slovách.

Rozlišovanie slovných druhov – podstatné mená, slovesá.

Nácvik písania čísloviek slovom a ich využívanie v texte (bez počítania) napr. „Snehulienka a sedem trpaslíkov“.

Upevňovanie pravopisu sloviess, podstatných mien, prídavných mien, čísloviek a niektorých zámen podľa určeného cieľa.

Určovanie oznamovacej, opytovacej a rozkazovacej vety.

Sloh

Upevňovanie využívania poradia písmen v abecede – memorovanie aj praktické uplatnenie.

Zostavenie osnovy, napísaním kľúčových slov z určeného textu (vypočutého alebo prečítaného).

Zostavenie textu podľa osnovy na určenú tému.

Nácvik písania opisu predmetu, situácie znázornenej na ilustrácii alebo fotografii.

PROCES

Vyučovacie hodiny maďarského jazyka na 1. úrovni v 8. ročníku sú zamerané najmä na praktické využitie nadobudnutých zručností a na zlepšovanie techniky čítania a vnímania čítaného textu. Postupne sa prechádza z hlasného čítania na tiché čítanie s overovaním chápania textu otázkami (prečítať potichu – „pre seba“ slovo na kartičke alebo vyznačené slovo v texte a ukázať na obrázok, ktorý príslušné slovo znázorňuje). Nehovoriacim žiakom ukázať na obrázok, ktorý znázorňuje slovo vyslovené pedagógom, prípadne vybrať kartičku s príslušným slovom. Pri hlasnom čítaní žiaci majú využívať správnu intonáciu a pokiaľ možno, aj moduláciu hlasu, najmä pri čítaní priamej reči.

Čítanie a literárna výchova obohacuje poznanie a citový život žiakov, texty na čítanie pre žiaka a najmä na literárnu výchovu sa preto citlivo vyberajú podľa prejavov žiaka a na základe zamerania, ku ktorému inklinuje.

Vedíme žiaka k obľúbeniu si nejakého detského časopisu a vytvárame návyky na prácu s textom a obrázkami v časopise (minimálne čítanie nadpisov článkov a komentárov k fotografiám, obrázkom). Pri výbere časopisu sa zohľadňuje záujem žiaka, ktorý môže byť aj veku neprimeraný. Osobný frekvenčný slovník žiaka, najmä na tretej úrovni, rozširujeme aj na základe ilustrácií, fotografií a textov, ktoré žiaka zaujali v časopise (aj pomocou vypísania pre žiaka nových slov).

Okrem rozširovania osobného frekvenčného slovníka sa gramatická zložka predmetu podieľa na osvojovaní si zápisu jednoduchých viet odpisovaných, diktovaných alebo pri autodiktáte s pomocou obrázkovej predlohy.

Vyučovanie slohu napomáha ústnemu i písomnému vyjadrovaniu sa o realite, ktorá žiaka bezprostredne obklopuje a vedie ho k vyjadrovaniu sa o vlastnom prežívaní určitých podnetov vonkajšieho prostredia. Písomný záznam činnosti spočíva v nácviku tvorby „odkazov“, t. j. obohatenie činnosti žiaka o prejavovanie vlastných potrieb (používanie želania).

9. ROČNÍK

Čítanie a literárna výchova, gramatika, sloh

9. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Čítať a písať všetky písmená maďarskej abecedy,
- zdokonaľiť techniku čítania s využitím všetkých písmen maďarskej abecedy okrem málo frekventovaných,
- predniesť krátke veršované literárne útvary,
- rozšíriť slovnú zásobu frekvenčného slovníka žiaka,
- odpovedať na napísané otázky jednoslovne, viacslovne alebo formou náhradnej
- komunikácie (pochopenie významu napísanej otázky).

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Oboznámenie žiaka s čítaním spoluhláskových skupín vo fonémach **dz, dzs** a čítaním málo frekventovaných písmen maďarskej abecedy: **q, w, x, y**.

Čítanie jednoduchých každodenných textov z bežného života, napr. vyhľadať v televíznom programe názov obľúbenej relácie v príslušnom dni.

Zdokonaľovanie techniky čítania a chápania textu s využívaním časopisov (podľa záujmu žiaka).

Nácvik memorovania rýmovaných textov, napr. situačné texty vinšov podľa aktuálnych udalostí, sviatkov v osobnom živote žiaka a v škole.

Gramatika

Písanie slov so spoluhláskami **dz, dzs, q, w, x, y**.

Sloh

Zisťovanie chápania otázky výberom odpovede (*Kto je veľký?* – slovo, alebo obrázok mamy a dieťaťa; *Čo je horúce?* – čaj, zmrzlina, a pod.).

Rozvíjať ústnu i písomnú komunikáciu na určenú tému – prostredníctvom napísaných otázok a krátkych alebo viacslovných odpovedí na základe prečítaného literárneho textu.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Zdokonaľiť techniku čítania čítaním textu z časopisu a nácvik tichého čítania (šeptom),
- vykonať samostatne činnosť na základe potichu prečítanej inštrukcie,
- orientovať sa v textoch významných pre reálny život žiaka,
- určiť v texte začiatok vety, koniec vety, vlastné podstatné mená,
- zapísať vlastné želanie, program dňa, dôležitú informáciu,
- predniesť spamäti nacvičený text.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Nácvik tichého čítania s porozumením s overovaním porozumenia prostredníctvom spoločnej kontroly činnosti žiaka, ktorú vykonal podľa inštrukcie v texte.

Vytváranie návyku na zaoberanie sa textami a ilustráciami v časopise podľa záujmu žiaka.

Gramatika

Vyhľadávanie a zvyrazňovanie určeného písmena, slova, začiatku viet, znamienok na konci viet a pod.

Sloh

Zorientovanie sa v bežných textoch, napr. v televíznom programe: vyhľadanie vhodného programu s jeho časovým zaradením v priebehu dňa - vyznačenie vytipovaného televízneho programu a pod.

Zápis žiakových procesov myslenia – jeho želaní, návrhov na program dňa alebo informácie, ktorú pokladá za dôležitú pre jej sprostredkovanie iným osobám, napr. zápis toho, na čo nemá v priebehu dňa zabudnúť on alebo niekto z jeho blízkych.

Upevňovanie pamäťových spojov nácvikom a častým prednesom naspamäť nacvičených textov – riekanky, vinše – rozširovanie ich repertoáru nadobudnutého v predchádzajúcich ročníkoch.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Upevniť čítanie s porozumením,
- vytvoriť návyk na čítanie literárnych textov, časopisov,
- upevniť pravopis v prebraných gramatických kategóriách,
- upevniť praktické využitie ovládania písania a slovnej formulácie myšlienky v každodenných situáciách.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Upevnenie čitateľskej zručnosti na primeraných literárnych a náučných textoch s využitím ich porozumenia reprodukciou obsahu, resp. hlavnej myšlienky.

Vytvorenie návyku na čítanie – predovšetkým detskej literatúry, časopisov.

Rozvíjanie záujmu o časopisy a dennú tlač.

Gramatika

Praktické využívanie systému zoradenia písmen v abecede.

Upevňovanie pravopisu v prebraných gramatických kategóriách.

Nácvik pravopisu rozkazovacieho spôsobu slovies.

Nácvik stupňovania prídavných mien.

Zdvorilostné písanie osobných zámen v korešpondencii s veľkým začiatočným písmenom.

Sloh

Ústne alebo písomné vyjadrovanie vlastných zážitkov z vychádzky alebo inej spoločne aktuálne prežitej udalosti.

Vyjadrovanie citových zážitkov po divadelnom, filmovom predstavení. alebo jeho zázname na DVD.

Praktické využitie ovládania písania a slovnej formulácie myšlienky v korešpondenčnom spoločenskom styku napísaním pohľadnice, pozdravu, oznámenia.

Nacvičovanie formulácie krátkeho písomného odkazu, správy (SMS).

Nácvik samostatnej vyjadrenie myšlienky pri telefonovaní – formulácie odkazu (pred telefonovaním si ju možno napísať).

Upevňovanie využívania poradia písmen v abecede – jej memorovanie aj praktické uplatnenie.

PROCES

Žiaci si v 9. ročníku na príslušných úrovniach na hodinách maďarského jazyka upevňujú najmä tie zručnosti, ktoré sú využiteľné v praktickom živote a to rôznymi formami a metódami práce, podľa individuálnych schopností konkrétneho žiaka.

Žiaci čítajú vlastnoručne odpísané krátke texty a texty napísané svojimi spolužiakmi, dôležité je sústrediť pozornosť na praktické využitie schopnosti čítať – čítanie rôznych nápisov, vyhľadávanie obľúbených relácií v televíznom programe, čítanie postupu pri činnosti, ktorú môže žiak zvládnuť bez priamej slovnej pomoci či inštruktáže a pod.

Žiaci sú vedení k čítaniu dlhších textov (príbehov, komiksov) a odkazov, informácií a otázok napísaných spolužiakmi alebo inými osobami.